יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

היינט 8 זייטען

פרייז 15 גראשען

נייער פאלקסבלאט

№ 34 | Łódź, Czwartek, 8 lutego 1934 r. | צוועלפטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג, כ״ג שבט תרצ״ד | № 34

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

באריקאדען אין פאריז

29 געהרג׳עטע און 700 פערוואונדעטע

דאלאדיע׳ס רעגירונג געמוזט דימיסיאנירען

פּאַריז, 7 (ספּ. טעל.)

די געשעהענישען פון נעכטיגען טאָג האָבען אין דער הויפּטשטאָדט־קאַמער געמאַכט אַן אומגעהוי־ערען רושם. זינט די צייטען פון דרייפוסען, האָט פראַנקרייך נישט איבערגעלעבט אַזעלכע שטורמישע טעג.

בעת פּרעמיער דאַלאַדיע האָט איבערגעלייענט די רעגירונגס־דעקלאַראַציע, האָבען די דעפּוטאַטען זיך אָנגעהויבען צו שלאָגען און פּעדלען זיך. די זיצונג איז 2 מאָל איבערגעריסען געוואָרען, און דער פּרעמיער האָט 3 מאָל געשטעלט אַ פאַר־שלאָג וועגען צוטרוי, און אַלע דריי מאָל האָט דער פאָרשלאָג בעקומען אַ מעהרהייט. אין דערזעלבער צייט האָט אין די פּאַריזער גאַסען געקאָכט ווי אין אַ קעסעל.

פּאַריז, 7 (ספּ. טעל.)

די דעמאָנסטראַציעס, וואָס זענען אויף נעכטען אָרגאַניזירט געוואָרען דורך די לינקע און רעכטע ריכטונגען, האָבען אָנגענומען מוראדיגע פאָרמען. צייטענווייז האָבען די דעמאָנסטראַציעס זיך פער־וואַנדעלט אין אַ בלוטיגער שחיטה, וועלכע האָט מיט זיך געבראַכט אַ סך קרבנות.

אינדערפריה האָט דער אָפיציעלער קאָמוני־קאַט געמאָלדען וועגען 6 דערהרג׳עטע. דער סאָ־ציאַליסטישער „פּאָפּולער“ בעהויפּטעט, אַז בעת די דעמאָנסטראַציעס זענען דערהרג׳עט געוואָרען 29 מענשען, צווישען די פיל גוואַרדיסטען. „פּטי פּאַ־ריזיען“ דערציילט וועגען 9 געהרג׳עטע. „פּטי־זשורנאַל“ וועגען 12. „אַקציאָן פראַנסע“ רעדט וועגען 50 אומגעקומענע. צום וואָהרשיינליכסטע איז די בעהויפּטונג פון „עקאָ דע פּאַרי“, וועלכע האָט אָרגאַניזירט אַ ספּעציעלע בעריכטס־דינסט אין די שפּיטעלער. די בערעכענט די צאָהל געהרג׳עטע אויף 29 פּערזאָן. פערוואונדעטע פּאָליציאַנטע זע־נען פאַראַן 300, ציווילע פערוואונדעטע 400, אַלזאָ ס״ה 700 פערוואונדעטע. 100 פערזאָן זענען פערוואונדעט זעהר שווער, ס׳איז מעגליך, אַז מ׳־וועט זיי שוין נישט קענען דערהאַלטען בײַם לע־בען. די גרעסטע צאָהל דעמאָנסטראַנטע זענען פער־וואונדעט געוואָרען פון רעוואָלווער־קוילען און פון געווער־ביקסען.

די בעריכטען פון די נעכטיגע געשעהענישען האָבען אָפּגעדרוקט אונטער אַזעלכע קעפּ: „בירגער קריג“; „פּראָבּצוויצן האָבען פערגאָסען דאָס בלוט פון פּראָבּצוויצן“; די לינקע פּרעסע דריקט אויס איהר פרייד, אַז די פאַשיסטישע פערשווערונג איז אונטערדריקט געוואָרען. די ראַדיקאַלע „ע״ע נובעל“ בעשולדיגט די רעכטע פּאַרטייען אין פּראָוואָצירען די שחיטה. די רעכטע פּרעסע שרייט: „מערדער! מערדער!“..

פון די צייטונגס־בעריכטע איז צו זעהען, אַז די גרעסטע צאָהל דעמאָנסטראַנטען האָבען זיך פערזאַמעלט אויפ׳ן פּלאַץ פון שלום. דאָרט זענען געווען 50,000 פערזאָן, דאָרט איז אויך פאָרגעקו־מען די שרעקליכע שחיטה.

ווען די דעמאָנסטראַנטען האָבען זיך געלאָזט אין דער ריכטונג צום בורבאָן־פּלאַץ, וועלכער איז געווען געהיטען דורך אַ גאַנצען באַטאַליאָן מיליטער, איז אויף זיי געעפענט געוואָרען אַ שיסעריי פון מאַשין־געווער. אויפ׳ן וועג האָט דער המון אומ־געוואָרפען אויטאָבוסען און זיי אונטערגעצונדען. אין אַ סך גאַסען זענען אויפגעשטעלט געוואָרען באַריקאַדען, וועלכע זענען ביז שפּעט־ביינאַכט געי־שטורעמט געוואָרען דורך דער פּאָליציי.

פון צווישען די פערוואונדעטע דעמאָנסטראַנ־טען האָבען זיך געהערט די טענות פון דער „מאַר־סילייעז“. דער המון האָט בעוואָרפען די פּאָליציי מיט שטיינער און צושטאָכען מיט גלאָז און מע־סערס די פערד פון דער רייטער־פּאָליציי.

פון די דעפּוטאַטען, וואָס האָבען אונטען־אַרומגעט פערלאָזען דעם פּאַרלאַמענט, איז שטאַרק צושלאָגען געוואָרען הערי. פּאָליציי האָט איהם קוים געקענט בעהיטען אין שוץ. אויך אַ שווערען צו־שטאַנד איז אָנגעפיהרט געוואָרען אַ פערוואונדע־טער דער סענאַטאָר מעניע.

דער הויפּט־רעדאַקטאָר פון „אַקציאָן פראַנסע“ איז אַנגעקלאַגט אין פּראָוואָצירען די הריגה. ס׳־ווערען ערוואַרט אַ סך אַרעסטען. איינציגע צייטונג׳ען גיבען איבער, אַז ס׳האָלט בײַם ערקלערען בעלאַ־גערונגס־צושטאַנד. „הומאַניטע“ נאָטירט אַ קלאַנג, אַז דאַלאַדיע האָט בדעה איינצופיהרען בעלאַגערונגס צושטאַנד און שאַפען אַ מין דיקטאַטור בײַ דער אונטערשטיצונג פון אייביגע גענעראַלען. ס׳זאָלען אויך פּראָוועהרט ווערען דעמאָנסטראַציעס. ס׳ווערט אַנגעקינדיגט אַ שטרענגע צענזור פאַר דער עקס־טרעמער פּרעסע.

די סאָציאַליסטען האָבען בדעה צו אונטער־האַנדלען מיט די קאָמוניסטען וועגען אַ געמיינזאַמע אַקציע.

דאלאדיע׳ס רעגירונג אין דעמיסיע

פּאַריז, 7 (ספּ. טעל.)

נאָך די בעכטיגע געשעהענישען, האָט פּרע־מיער דאַלאַדיע אָפּגעהאַלטען קאָנפערענצען מיט די פאָרשטעהער פון ביידע קאַמערן. נאָכדעם זע־נען זיי אַוועק צום פּרעזידענט, וואו פּרעמיער דאַלאַדיע און די מיניסטאָרען פון זיין רעגירונג האָבען ערקלערט, אַז זיי זענען געקומען צו דער איבערצייגונג, אַז בײַ די איצטיגע בעדינגונגען וואָלט די דימיסיע פון קאַבינעט געקענט ברענגען בער־רוהיגונג. דאַלאַדיע האָט נאָך אָפּגעהאַלטען אַ קאָנ־פערענץ מיט הערי׳אָן און איבערגעגעבען דעם פּרע־זידענט די ביטע וועגען בעגנאַדיגונג, כדי אויסצו־מיידען ווייטערדיגע בלוט־פערגיסונג. אין די פּאָ־ליטישע קרייזען רופט מען שוין אַז דעם נאָמען פון געוו. פּרעזידענט דומערג אַלס שעפער פון דער נייער רעגירונג.

פּאַריז, 7 (ספּ. טעל.)

דומערג וועט מאָרגען אָנקומען קיין פּאַריז. אַ ריי דעפּוטאַטען האָבען זיך געווענדעט צו איהם טעלעפאָניש, ער זאָל איבערנעהמען די מיסיע צו שאַפען די נייע רעגירונג.

פּאַריז, 7 (ספּ. טעל.)

פון דער גאַנצער פראַנצויזישער פּראָווינץ סיג־נאַליזירט מען וועגען פיינדליכע מאַניפעסטאַציעס אויפ׳ן אַדרעס פון פּאַרלאַמענט.

גענעראל-שטרייק

פּאַריז, 7 (ספּ. טעל.)

די אַדמיניסטראַטיווע קאָמיסיע פון דער גע־נעראַלער אַרבייטס־קאָנפעדעראַציע האָט בעשלאָסען אויפ׳ן 12. ד. ח. צו פּראָקלאַמירען אַ 24־שעה׳דיגען גענעראַל־שטרייק, אַלס פּראָטעסט געגען דער גע־פאַהר פון פאַשיזם.

עראפלאנען מיט גאלד פאר 150 מיליאן זל.

אפגעפליגען פון פראנקרייך און האלאנד

פּאַריז, 7 (ספּ. טעל.)

אין עראָפּלאַנען זענען נעכטען אָפּגעשיקט געוואָרען פון פּאַריז און אַמסטערדאַם קיין לאָנדאָן 20 טאָן גאָלד, וואָס בעטרעפען 5 מיליאָן פונט שטערליג. אין אַלגעמיין איז די גאַנצע לופט-קאָמוּ־ניקאַציע פון האָלאַנד און פראַנקרייך מאָביליזירט געוואָרען אויף איבערצופיהרען גאָלד. יעדער פּאַס־זשיר-עראָפּלאַן פון פּאַריז נעמט מיט זיך 3 טאָן גאָלד. דאָס גאַנצע גאָלד וועט איבערגעפיהרט ווערען קיין אַמעריקאַ.

נישט אנווענ׳דען דעם אריער-פאראגראף אין דער פריוואט-ווירטשאפט

פעראָרדענט דער דייטשער אינערן-מיניסטער פריק

בערלין, 7 (ספּ. טעל.)

דער אינערן-מיניסטער ד״ר פריק האָט אַרויס־געגעבען צו די „נאַמעסטניקעס“ און לאַנד-רעגי־רונגען אַ צירקולאַר, אין וועלכען ער טרעט אַרויס געגען דעם אַריער-פּאַראַגראַף אין דער פּריוואַטער ווירטשאַפט. דער מיניסטער רופט די לאַנד-רעגירונגען אויפצודינגען צו בעשטראָפען אַזעלכע מיטבירגער אויף דעם דאָזיגען געביט, בײַם אויספיהרען זייערע אַמטליכע פונקציעס דאַר־פען די אויספיהר-אָרגאַנען זיך אָפּהאַלטען פון אויסאיבען אַ נישט-ערלויבטען דרוק אויף די אונ־טערנעמונגען און ווירטשאַפטליכע פעראיינען.

ווידער א בוי-קאטאסטראפע אויף נאוואמיעסקא

געפלאצט די וואנד אויף נאוואמיעסקא 26. — 15 לאקאטארען פערלאזען ביינאכט די וואוינונגען. — הויז פערזיגעלט פון דער פאליציי

נעכטיגע מהומה אויף דער נאוואמיעסקא גאס

נעכטען אָוונד זענען די איינוואוינער פון דער נאָוואָמיעסקאַ-גאַס אַלאַרמירט געוואָרען, פון אַ בוי-קאַטאַסטראָפע. ווי ס׳האָט זיך באַלד אַרויס־געשטעלט האָט

געפלאצט די וואַנד פון וואוינונג אין־נער׳ם הויז נאוואמיעסקאַ 26

דער ערשטער האָט דאָס בעמערקט דער נאַכט-סטרוזש, ווי פון אונטערשטען טייל וואַנד, וואָס גרעניצט זיך מיט׳ן הויז נאָוואָמיעסקאַ 28 שיטען זיך ציגעל, צוקוקענדיג זיך נעהענטער, האָט ער בעמערקט אַ שפּאַלט. דער סטרוזש האָט באַלד אַלאַרמירט די בוי-איינגענטימער און די שכנים.

צווישען די איינוואוינער איז געוואָרען

א שטארקע מהומה

מחמת זיי געדענקען נאָך די בוי-קאַטאַסטראָפע, וואָס איז מיט אַנ׳ערך צוויי יאָהר צוריק פאָרגעקו־מען אין דעם שכנות׳דיגען הויז, נאָוואָמיעסקאַ 28.

אויפ׳ן אָרט איז באַלד אָנגעקומען די

בוי-קאמיסיע

בײַם מאַגיסטראַט און אַ גרעסערע פּאָליציי-אָפּטיי־לונג. נאָך אַ לענגערער אונטערזוכונג, האָט די בוי-קאָמיסיע פעסטגעשטעלט, אַז

עס דראהט א קאטאסטראפע

און בעפוילען, אַז די 15 לאָקאַטאָרען, וואָס וואוי־נען אין דער אָפיצינע זאָלען זאָפאָרט פערלאָזען די וואוינונגען, וואָס ס׳איז טאַקע באַלד געשעהען, די לאָקאַטאָרען צוזאַמען מיט פרויען און קינדער האָבען אין גרויס איילעניש

פערלאזען די וואוינונגען,

דערביי האָבען זיך אָפּגעשפּילט פערצווייפעלטע סצענעס, מחמת דער רוב לאָקאַטאָרען זענען סוחרים און האָבען נישט בעוויזען אַרויסצוראַטעווען די סחורה.

שפּעט אין אָוונד איז דער טייל הויז, וואָס איז בעדראָהט פון דער קאַטאַסטראָפע —

פערזיגעלט געווארען,

ביז ס׳וועלען אַדורכגעפיהרט ווערען די נויטיגע פערזיכערונגס-אַרבייטען. דאָס אָרט פון דער קאַטאַ־סטראָפע ווערט אָפּגעהיטען פון פּאָליציי. קיינער ווערט אַהין נישט אַריינגעלאָזען.

די סבות פון דער קאַטאַסטראָפע איז לעת־עתה נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען, נאָר ווי מ׳איז זיך משער, זאָל די סיבה זיין די, וואָס דער

פונדאמענט פון דעם הויז שטעהט אין וואסער

מחמת דאָרט איז מיט יאָהרען צוריק אַדורכגעגאַנ־גען די „לודקאַ“, און דאָס האָט גורם געווען צו דער קאַטאַסטראָפע.

ווי ס׳איז אַלזאָ צו זעהען, איז די קאַטאַס־טראָפע צום גליק בעצייטענס בעמערקט געוואָרען, אין געגענפאַל וואָלט דאָס געקענט ברענגען פיל מענשליכע קרבנות, מחמת דאָס הויז איז געדיכט בעוואוינט מיט מענשען.

ווי לאַנג די פערזיכערונגס-אַרבייטען וועלען דויערען, קען מען נאָך איצט נישט פעסטשטעלען, ביז וואָס, ווען, זענען דערווייל 15 יודישע משפּחות געבליבען דאַכלאָז.

סטאווסקי זאל האבען צוגעזאגט כאבאר דעם אראבער אבדול מעדזשיד

ער זאל זיך מודה זיין אין אויספיהרען דעם מארד איבער ארלאזאראוו'ן

יפו, 7 (יט"א טעלעגראפיש)

אויפ'ן געכטיגען פערהער, האט דער ריכטער באדילי אויסגעהערט דעם פאליציי-פונקציאנער שערמייסטער, צו די אקטען אין צוזאמענהאנג מיט'ן ארעסט פון דעם אראבער אבדול מעדזשיד איז ביינעלייגט געווארען דער אנצוג און דער רעוואלווער. ס'איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז די אמוניציע איז געפונען געווארען אויפ'ן הויף פון צווייטען אראבער.

ס'זענען נאך פערהערט געווארען דער פאליציאנט, פריימאן און דער מיטגליד פון ביתר אהרן היימאן פון כפר-סבא, דער לעצטער האט בעשטעטיגט די אליבי פון ראזענבלאט'ן.

א. ש.

יפו, 7 (יט"א טעלעגראפיש)

אויף דער היינטיגער זיצונג, האט דער אראבער אבדול מעדזשיד אפגעגעבען א סענסאציאנעלע ערקלערונג:

אז ער האט זיך אין דער תפיסה בעגעגענט מיט סטאווסקי'ן, וועלכער האט איהם צוגעזאגט כאבאר, ער זאל זאגען, אז ער האט ערמארדעט ארלאזאראוו'ן, סטאווסקי האט דעם פארשלאג ארגומענטירט דערמיט, וואס ער, אבדול מעדזשיד, האט זיך שוין איינמאל מודה געווען אין ערמארדען אן אראבער, און אזוי ווי ער איז אלט 17 יאהר, וועט מען איהם דערפאר נישט פערמשפט'ן צום טויט, נאר אויף תפיסה.

אויף דער פראגע פון אדוואקאט סאמועל, האט אבדול מעדזשיד געלייקענט, אז ער זאל אין דער טראגישער נאכט האבען בעזוכט תל-אביב ער האט דערביי פעסטגעשטעלט, אז שוין 4 יאהר איז ער נישט געווען אין תל-אביב.

די בודזשעט-דיסקוסיע אין סיים

ווארשא, 7 (טעלעפאניש) די נעכטיגע סיים-זיצונג איז אדורך אונערווארטעט רוהיג. דעפ. סאנאיצא (ב. ב.) האט רעפערירט דעם בודזשעט פון פאסט-מיניסטעריום.

אין דער דיסקוסיע האט דעפ. סטאכניק (פויערן-פארטיי) ערקלערט, אז די קארטעלען, מאנאפאלען און מלוכה'שע אונטערנעמונגען, דערונטער אויך די פאסט, רופען ארויס צווישען דער בעפעלקערונג אנ'אונצופרידענקייט צוליב די צו-הויכע טאריפען, דער בודזשעט, פונקט ווי אריה אנדערע בודזשעטען, זענען אנגענומען געווארען אהן ענדערונגען.

ס'איז אויך אנגענומען געווארען דער בעשלוס פון מיניסטארען-ראט.

מיניסטער בעק איינגעלאדען קיין מאסקווע

ווארשא, 7 (טעלעפאניש) אויף דער איינלאדונג פון דער סאוויעטישער רעגירונג פאהרט מינ. בעק ארויס קיין מאסקווע דעם 13. ד. ח.

אנטי יודישע עקסצעסען אין סאלאניקי
יודען געשטעלט א העפטיגען ווידערשטאנד

סאלאניקי, 7 (יט"א טעלעגראפיש). נאך די וואהלען, האט א מחנה אנטיסעמיטען זיך געלאזט איבער די גאסען מיט אויסרופען: שלאגט די יודען, איבערשניידען די העלזער פון די יודען. דער המון האט זיך דאן געלאזט איבערן יודישען קווארטאל, וואו זיי זענען בעפאלען די יודישע דורכגעהער. יודען האבען געשטעלט א העפטיגען ווידערשטאנד. פון ביידע צדדים זענען פאראן גאל פערוואונדעטע. די אנגעקומענע פאליציי האט צוריקגעשטעלט די ארדנונג.

ערד-ציטערניש אין גאליציען

לעמבערג, 7 (טעלעפאניש). אין דער געגענד פון קאראסטאוו, קאסאוו און אראוואטשיק האט מען היינט האלב 6 פריה דערפיהלט א לייכטע ערד-ציטערניש, וועלכע האט געדויערט עטליכע סעקונדען. ספעציעל שטארק האט מען געפיהלט די ערד-ציטערניש אין אראוואטשיק, וואו עס איז אין רעסטאראן פון דער יודישער פרוי קופערבערג אראפגעפאלען א שאנק מיט פלאשען משקאות. אין אנדערע הייזער זענען איינגעפאלען אויוועגס. שויבען זענען אויסגעהאקט געווארען מאסענווייז.

דיסקוסיע איבער דער עקספאזע פון מין. בעק

ווארשא, 7 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) די סענאט-קאמיסיע פאר אויסערן ענינים האט דורכגעפיהרט א דיסקוסיע איבער דער עקספאזע פון מין. בעק. דער ערשטער האט גערעדט סענאטאר לעווענהערץ (ב.ב.), וועלכער האט אנגעוויזען אויף דער גרויסער געשעהעניש אין דער פוילישער אויסערן-פאליטיק: די נישט-אנגריפס-אפמאכען מיט דייטשלאנד און סאוויעט-רוסלאנד. רעדענדיג וועגען די פויליש-פראנצויזישע בעציהונגען, דערמאהנט דער רעדנער די טיפע פריינדשאפט, וואס הערשט צווישען ביידע פעלקער. סיי פוילען, סיי פראנקרייך ווערען געלייטעט פון דער איינציגער שטרעבונג צו פערפעסטיגען דעם שלום. דער אינטערעס פון פוילען און דער קליינער אנטאנט איז אין הסכם און אלע געביטען פון פאליטישען צוזאמענלעבען. מיט רומעניען זענען מיר אין די בעסטע בעציהונגען. סיקען נישט זיין קיין רייד וועגען דעם, אז דער פאקט מיט דייטשלאנד זאל אפשוואכען אונזער צוזאמענלעבען מיט די שכנות'דיגע לענדער, נאר פערקעהרט, די סיבה פון אסך אלארמען איז געווען די נישט-גוטע בעציהונג פון דאנציג צו פוילען. דירעקטע אפמאכען האבען געמוזט ארויסרופען אנ'ענטשפאנונג.

דער צווייטער רעדנער סען. קאזשיצקי (נ.ד.) בעציהט זיך פאזיטיוו צו די צוויי לעצטע אפמאכען. דאס זעלבע זאגט אויך דער סען. פאנט (דייטשער קלוב). סען. וואזשביצקי (פויערים-פארטיי) האלט, אז געוויסע בעשטימונגען פון פאקט רופען ארויס ספקות. סען. קארפאנטי מיינט, אז דער פאקט מיט דייטשלאנד, האט נאך מעהר פערפעסטיגט די דייטשע פאזיציע. ס'האבען נאך גערעדט מין. פיעראצקי און וויצע-מיניסטער קארמאק.

געשפרעך פון פינאנץ-מיניסטער וועגען שטייערן

ווארשא, 7 (טעלעפאניש)

אין א געשפרעך, וואס דער פינאנץ-מיניסטער זאוואדזקי האט געגעבען דער פרעסע, האט דער מיניסטער ערקלערט, אז דער פראיעקט פון דער נייער שטייער-ארדינאציע וועט אין א גרעסערער מאס גורם זיין אנ'ענטשפאנונג אין פרט פון בעפרייען די שטייער-צאהלער פון דער פליכט צוצושטעלען מאטעריאלען פאר דער אויסמעסטונג פון שטייער. וועגען מאטעריאלען צו דער שטייער-אויסמעסטונג וועט זיך דארפען זארגען דער פינאנץ-אמט. דער פראיעקט סקאסירט די אינסטיטוציע פון די אזוי-גערופענע אינפארמאטארען. עקספערטען אדער זאכקענער וועלען בעשטימט ווערען נאר פון די ליסטעס, וואס וועלען פארגעשטעלט ווערען דורך די ווירטשאפטליכע זעלבסט-פערוואלטונגען און די פאראיינען. חוץ מזה וועלען די שטייער-צאהלער אין א בעשטימטער מאס זיין בעפרייט פון דער פליכט אפצוגעבען „דעקלאראציעס".

די פליכט פון דער מאכט צו פאדערען פון די שטייער-צאהלער אויפקלערונגען אדער ערגענצונגען איז אין פראיעקט אויסגעבריימערט געווארען אויפ'ן אומזאץ-שטייער און פערשמעלערט געווארען בנוגע דעם הכנסה - שטייער. עס ווערט אויך געשאפען די אינסטיטוציע פון איבער'חזר'ען די אויסמעסטונגס - פראצעדור, אויב דער שטייער-צאהלער וועט דאס פערלאנגען. די אפעלאציע-קאמיסיעס וועלען בעשטעהן אויסשליסליך פון די בירגער אליין. בראש פון די אפעלאציע-קאמיסיעס וועלען שטעהן ספעציעלע בעאמטע, נאמינירטע דורכ'ן פינאנץ-מיניסטער, וואס וועלען אמסליך נישט זיין אפהענגיג פון דירעקטאר פון דער פינאנץ-קאמער. די אפעלאציע-קאמיסיעס וועלען זיך ארויסזאגען אין די ענינים פון הכנסה- אין אומזאץ-שטייער און דעם שטייער-צאהלער וועט געגעבען ווערען די רעכט פערזענליך צוגעבען מינדליכע ערקלערונגען.

איבערגעצאלטע שטייער-סומען, וועלען דורך דער פינאנץ-מאכט פראצענטירט ווערען לטובת דעם שטייער-צאהלער אין דער הויך פון 4 פראצ. יעהרליך.

יודיש טעאטער „פילהארמאניע" נארוטאוויטשא 20 טעל. 213-84

אויפטריטען פון די בעליבטע ארטיסטען!

וויערא קאניעווסקא און פאול ברייטמאן

שוין מארגען פרייטאג, 9 אווענט, שבת 4 נאכמ. (פון 70 גר. ביז 2.20)

און שבת 9 אווענט — די לאנג-ערווארטעטע פרעמיערע!

פון דעם העכסט-שפאנענדען ביהנע-רעפערטואר אין 3 אקטען (8 בילדער) פון מאפיא לעווין, געשפילט געווארען אין ווארשאווער „סקאלא"-טעאטער איבער 150 מאל מיטן גרעסטען ערפאלג

„דער אורטייל"

מיט וויערא קאניעווסקא אין דער ראל „אואל" (באלשעוויסטישער שפיאן) און פאול ברייטמאן — „יעפים מארטינאוו" (באלשעוויסטישער קאמיסאר).

די אקציע שפילט זיך אפ אין רוסלאנד: 1. אקט: אין הויף פון סערגיי פעטראוויטש; 2. אקט: אין גענעראל-שטאב פון די ווייסע גווארדיע; 3. אקט: אין באלשעוויסטישן שטאב.

רעזשי: וויערא קאניעווסקא. אריגינעלע רוסישע קאסטיומען פון ד. ציפעל.

בילעטען שוין צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער.

Dr. med.

Z. Rakowski

ספעציאליסט פאר אויערן, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7

נעהמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 11-1 און פון 2-3 נאכמ.

Głębokie współczucie RODZINIE BORENSZTAJNóW i p. AJGEROWI z powodu śmierci nieodżałowanej

HANI

Szajakowie i Glazerowie.

קאנפעקציאנערען!

היינט דאנערשטאג, דעם 8 ד.ח. פינקטליך 7 אוו. קומט פאר אין צענטר. קליינהענדלער-פעראיין, פאמארסקא 15

א מאסען-פערזאמלונג

געווידמעט דער טאג-פראגע. מיטגלידער און נישט מיטגלידער ערשיינט צאהלרייך אין אייער אייגענעם אינטערעס.

די פערוואלטונג פון קאנפעקציאנערען-פעראיין, פאמארסקא 15

רופטורען (ברוך-קראנקהייטען)!!

ספעציעלע הייל-גומי-באנדאזשען פון מיין מעטאדע לאקאליזירען ראדיקאל אונטער גאראנטיע אהן אפעראציע אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע רופטורען (ברוכען) פון אלע מינים ביי מענער, פרויען און קינדער.

דאס אראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס בעזייטיגט איך דורך אנלייגען ספעציעלע צוגעפאסטע פויך-באנדאזשען.

אויף אויסגעקרימטע רוקען-ביינער (הויקערס) הייל-ארטאפעדישע גארסעטען, אויף אויסגעקרימטע פיס און קניהען, ביינער-שווינדזוכט הייל-ארטאפעדישע אפאראטען, אויף פלאטשיגע ווערהטאגליכע סטאפעס (פלאטפים)

ספעציעלע ארטאפעדישע וואקלאדקעס לויט גיפס-מאדעלען, קינסטליכע הענד און פיס.

ספעציעלער אנשטאלט פאר הייל-ארטאפעדיע

Spec. Ortop. **O. Petrykiewicz** אויס לעמבערג

לאדז, פיראמאוויטשא 9 (פראנט פארטער) טעל. 177-09

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז נויטווענדיג. (אין זגערזש אויף סלאוואצקא № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

דאנקזאגונג.

איך דריק אויס מיין טיפסטע אנערקענונג און דאנק דעם צאהן-דאקטאר

ה' ד. זילבערמאן

בזשעזשינער 10

פאר בעזייטיגען מיר אהן שמערצען איינע טיף-פערוואורצעלטע פיענקעס און פאר אויסקורירען מיר עטליכע שטארק-צושאנדענע ציינער.

איך ווינש איהם ערפאלג אין זיין ווייטערדיגע דאקטארישע פראקטיק.

עטקא אינפעלד, פיעטריק. 31

שרייבען שעהן און שנעל

לערנט אויס דער בעוואוסטער קאליגראף ל. בערמאן

אין 15 לעקציעס. די ערגסטע צובראכענע האנדשריפט ווערט אויסגעבעסערט אויף דער שענסטער ביזראווע שריפט, אויך ווערטאוויסג עלערנט גוט שרייבען א יודישען בריף אין 20 טעג, אפילו דעם וואס קאן גארנישט שרייבען.

זאוואדזקא 19, פראנט, 1-טער שט.

לעבער אויף דער מאשין

ווערען אנגענומען אויסצוניי'ען ביי

ג. גארדמאן, שרודמיעסקא 8

אויגען - קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פיעטריקאווער 90, טעלעפ. 221-72

נעהמט אן שטענדיגע אויגען - קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטאריש פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אווענד.

Dr. med.

Haltrecht

ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעמט אן פון 8—1 מיטאג און פון 5—9 אווענט, זונטאג פון 10—1 בייטאג.

אלע ארט אנאליזען.

פאר ארבייטסלאזע לעטשניצע-פרייזן

Dr.

Wajnberg

ספעצ. פון לונגען, הארץ און סקלעראז-קראנקהייטען

וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145 טעל. 126-02

נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—4, 8—9 אוו.

וויכטיג פאר דער לאדזשער בעפעלקערונג

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז איז ערעפענט געווארען דאס

אמבולאטאריום

ביים פעראיין „עזרת עניים"

נאדלודקא 8, טעל. 153-99

וואו ס'ווערט ערטיילט מעדיצינישע הילף אויפ'ן ארט פון 9 פריה ביז 7 אוו. שיקט ארויס דאקטוירים - ספעציאליסטען מיט וויזיטען אהיים ווי אויך דענטיסטישע הילף

זאטשטשיקעס אין דער אמבולאטאריע און אויסער דער אמבולאטאריע פאר א מינימאלען אבצאהל נעהמט אויך אן געבורטען און אלע ארט אנאליזען. מינימאלע אפצאהלונגען.

די פערוואלטונג.

פאר גאלד, ביזשוטעריע

און לאמבארד-קוויטעס צאהלט די העכסטע פרייזען

אליזדאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7.

אנאנסען אין „נייעם פאלקסבלאט"

האבען דעם גרעסטען ערפאלג.

לאדז 8 פעברואר 1934 · „נייער פאלקסבלאט" · לאדז 8 פעברואר 1934

דאס נייע פראגראם
פון דער דייטשער סאציאל־דעמאקראטיע

אין די בלעטער פון דער דייטשער סאציאל־דעמאקראטישער עמיגראציע איז מיט עטליכע טעג צוריק געווען אפגעדרוקט א גרויסער אויפרוף פון אויסלענדישען פארטיי־פארשטאנד (צענטראל־קאמיטעט). דער אויפרוף רעדט געגוי ארום אלע פראגען, וואס אינטערעסירען איצטיגען מאמענט די דייטשע אונלעגאלע סאציאל־דעמאקראטיע און גיט אויס פיהרליכע ענטפערן אויף די פראגען, וועלכע זענען דורכ'ן מאמענט ארויסגערוקט געווארען, אזוי אז מען קאן דעם אויפרוף בעטראכטען אלס פראגראם פון דער פארטיי ביי די אונלעגאלע בעדינגונגען פון איהר עקזיסטענץ. לגבי דער גוואלדיגער קאטאסטראפע, וואס האט געטראפען די דייטשע ארבייטער, לגבי דער פערניכטונגס־פאליטיק, וועלכע די היטלעראווצעס פיהרען געגען די ארבייטער־ארגאניזאציעס, געגען די קאמוניסטען און סאציאליסטען, איז דער דאקומענט בעזונדערס אינטערעסאנט. דאס פראגראם איז אויסגעהאלטען אין א רעוואלוציאנער פארם און איז צוגעפאסט צו די בעדינגונגען פון אונלעגאלער ארבייט.

שוין באלד אין ערשטן טייל שטעלט פעסט דאס נייע פראגראם, אז די צייטען פון רעפארמיזם און פון לעגאליטעט זענען פארביי". דער אלטער פארטייאישער אפאראט עקזיסטירט מעהר נישט. די אונלעגאלע ארבייט דארף זיך שטיצען אויפ'ן סיסטעם פון דעצענטראליזאציע, אויפ'ן סיסטעם פון קליינע גרופען אין לאנד. די צענטראלע פון דער פארטיי, וועלכע געפינט זיך אין טשעכאסלאוואקיי וועט העלפען יעדער גרופע, וועלכע שטייט אויפ'ן באדען פון רעוואלוציאנערן קאמף מיט'ן היטלעריזם און פאר אינהייטליכקייט פון ארבייטער־קלאס.

דער היטלעריזם בויט זיין אידעאלאגיע אויף דער אפשאפונג פון קלאסען־קאמף. אין דער ווירקליכקייט גיט דער היטלעריזם די ארבייטער גאר־נישט, פערקעהרט, ער פערערגערט זייער לאגע און פיהרט דערייבער צו א פערשארפונג פון קלאסען־קאמף. אין די מאסען ענטשטייט און מוז זיך אלץ מעהר ענטוויקלען דער דראנג נאך רעכט און בירגערליכע פרייהייטען. אט דער דראנג וועט מוזען ברענגען די ארבייטער צום בעוואוסטזיין, אז מען דארף אויף א רעוואלוציאנערן וועג שטירצען דעם היטלעריזם און עראבערען די מאכט אין דייטשלאנד.

ווען די סאציאל־דעמאקראטיע האט נאכ'ן קריג איבערגענומען די מאכט, איז זי בעגאנגען א ריזיגען פעהלער, דהיינו, זי האט נישט צוקלאפט דעם אלטען מלוכה־אפאראט. נאכ'ן זיג איבער'ן היטלעריזם וועט מען מוזען פיהרען אנ'אנדער פאליטיק. מען וועט מוזען, ווערט געזאגט אין נייעם פראגראם, אייבשטעלען א רעוואלוציאנערן טריבונאל, כדי אפצושלאגן די קאנטר־רעוואלוציאנערע אטאקעס פון דער בורזשואזיע. מען וועט מוזען בעזייטיגען דעם אלטען אפיצירען־קארפוס, דעם גאנצען ביוראקראטישען אפאראט פון דער מלוכה וועט מען מוזען פערבייטען אויף א נייעם, מיט נייע מענשען. די שולדיגע אין דער ביז איצטיגער רעאקציע וועט מען מוזען שטעלען פאר א רעוואלוציאנערן טריבונאל, יעדע קאנטר־רעוואלוציאנערע אגיטאציע וועט נישט מעהר דערלאזט ווערען.

די רעוואלוציאנערע רעגירונג וועט מוזען צו־ערשטען באלד צו ענטאייגענען די גרויסע ערד־בעזיצען אהן ענטשעדיגונג, אהן ענטשעדיגונג וועט מען מוזען ענטאייגענען די גרויסע אינדוסטרי־העסגלייכען וועלען נאציאנאליזירט ווער'ן די בענק. ערשט נאך דעם אלעמען וועט די רעוואלוציאנערע רעגירונג קאנען צוטרעטען צו וועהלען א געזעצגעבערישער קערפערשאפט אויפ'ן סמך פון דעמאקראטישע וואהלען. די קערפערשאפט, וואס וועט ארויס פון די דאזיגע וואהלען, וועט אויסטיילען א שעף פון דער רעגירונג, וועלכער וועט צונויפשטעלען די רעגירונג פון לאנד.

אין ווירטשאפטליכער הינזיכט זעהט פאראויס דאס פראגראם א קאנסעקווענטע שטרעבונג צו סאציאליזם, איינפיהרענדיג הערווייל א פלאן – ווירטשאפט. מען וועט דארפען ארגאניזירען די פער־שטאטליכטע און נישט פערשטאטליכטע טיילען פון דער ווירטשאפט. צו פערשטאטליכען אזעלכע צווייגע פון דער ווירטשאפט ווי די שווערע אינדוסטריע, די כעמישע, דאס פערקעהרס־וועזען, די פערזיכערונגען, גאז, עלעקטריע איז אייגענטליך נישטא קיין שום מניעות.

די נייע רעגירונג וועט פאר אלעמען גאראנטירען די פרייהייט פון גייסט. דער ביז־איצטיגער פרינציפ פון בעפעהל און פיהרערטום וועט פערבייטען ווערען דורכ'ן סאציאליסטישען פרינציפ פון קאלעקטיווער צוזאמענארבייט. אויפ'ן געביט פון שול וועלען ווערען בעזייטיגט די איינפלוסען פון די בורזשואזע עלעמענטען, עס וועט געעפענט ווערען א פרייער וועג צו בילדונג פאר אלע פעהיגע יונגע מענשען, אהן אונטערשיד פון קלאסען.

אט דאס זענען די הויפט־פונקטען פון נייעם דייטשען סאציאל־דעמאקראטישען פראגראם. אין פראגראם ווערט אויך גערעדט וועגען דער שטעלונג פון דער ס. ד. צו די פראגען פון מלחמה און שלום. עס ווערט פעסטגעשטעלט, אז די ס. ד. שטייט אויך ווייטער אויפ'ן באדען פון אפהיטען דעם שלום און עס ווערט אונטערגעשטראכען, אז דער היטלעריזם גרייט צו א וועלט מלחמה. עס קאן נישט זיין קיין רייד וועגען אונטערשטיצונג מצד די ארבייטער פאר די בעוועגונגס־פארגאנגען פון היטלער־לערן. פערקעהרט, דער לאזונג פון די דייטשע ארבייטער דארף זיין: קיין גראשען און קיין מענש פאר'ן דאזיגען סיסטעם.

דאס נייע פראגראם שטרייכט אונטער די נויטווענדיגקייט פון בילדען אנ'איינהייטליכען פראנט און זאגט עס צו אונטערשטיצונג פאר יעדער גרופע, וועלכע וועט אונטערנעהמען און פיהרען א רעוואלוציאנערע ארבייט און קאמף געגען איצטיגען סיסטעם אין דייטשלאנד.

דער פערעפענטליכטער דאקומענט זאגט עדות וועגען דער גרויסער איבערקעהרעניש, וואס איז פארגעקומען אין די מוחות פון די דייטשע סאציאל־דעמאקראטען. זיי שטרייכען אליין אונטער זייערע פעהלערן, זיי ערקלערען אפען, אז דער היסטארישער פעהלער פון דער סאציאל־דעמאקראטיע איז געווען, וואס זי האט נישט צושטערט דעם אלטען ביוראקראטישען אפאראט, וועלכער האט דער נאך געדינט אלס וועקצייג צו צושמעטערן די ס.־ד. גופא. די פריידליכע, רעפארמיסטישע דייטשע סאציאל־דעמאקראטיע, וועלכע איז געגאנגען אונטער דער האק פון היטלעריסטישען העקער אהן א שיין פון ווידערשטאנד, אנערקענט, אז קיין אנדער וועג צו שטירצען דעם היטלעריזם איז נישטא, ווי דער וועג פון רעוואלוציע.

אונטער'ן צייכען פון דער צייט, דעם גרויליגען איינפלוס פון דער פאשיסטישער ערע, וועלכע מיר לעבען דורך, איז געשטאנען אויך דער 23־טער קאנגרעס פון די פ.פ.ס. וועלכער איז די טעג פארגעקומען אין ווארשא. אויף דעם קאנגרעס האט זיך ארויסגעוויזען די דרינגענדע בעדערפעניש אנט־קעגענצוקומען די פאדערונגען פון דעם איצטיגען פעריאד אין דער געשיכטע פון די סאציאלע קאמפען, ווייל אין געגענפאל דראהט דער פוילישער סאציא־ליסטישער בעוועגונג צו פערלירען די רעשטלעך השפעה ביי די ארבייטער.

אויפ'ן קאנגרעס האבען געקעמפט צוויי ריכטונגען: די לינקע און די אנהענגער פון הויפט־ראט פון דער פארטיי, וועלכע געפינען זיך נאך אין דער נעץ פון די אלטע דעמאקראטישע אילוזיעס. בעוויזען האט דער שטאנדפונקט פון די לינקע, און אין דער רעזאלוציע, וואס איז דורכ'ן קאנגרעס אנגענומען געווארען, שטעלט זיך די פארטיי אויפ'ן באדען פון דיקטאטור פון פראלעטאריאט, וועלכע די פארטיי האלט פאר אונפערמיידליך אין דער איבערגאנגס־צייט, ווען דער פראלעטאריאט וועט איבערנעהמען די מאכט.

מיט א מעהרהייט שטימען פון 96 געגען 69 איז אויך אנגענומען געווארען די רעזאלוציע מכוח בעגייען די ווענדונג צו די קאמוניסטען וועגן בילדען אנ'איינהייטליכען ארבייטער־פראנט און קאמף געגען פאשיזם.

דער גרויסער קאמף אין פראנקרייך
די פראנצויזישע דעמאקראטיע אין געפאהר

(א בריף פון פאריז)

פאריז לעבט איבער טעג פון אומגעהויערער נערוועזער שפאנונג, פון טיפער עמפערונג, פון ווירקליכען פאלקס־צארן. אין משך פון פיל יאהרען, וואס איך לעב אין פאריז, איז מיר עפעס ענליכס אויסגעקומען צו בעאבאכטען בלויז איין מאל: אין דעם טאג, ווען אין אמעריקע זענען אומגעקומען אויפן עלעקטרישען שטול סאקא און וואנזעטי. אין א דומפיגער זומער־נאכט האט זיך א הונדערט־טויזענט־קעפיגער המון געוואלט דורכרייסען צו דער געביידע פון דער אמעריקאנישער אמבאסאדע. פאליציי האט פערשטעלט דעם וועג און אויפן איטאליענישען בולוואר איז פארגעקומען א שלאכט. וועגען וועלכער עס איז נישט מעגליך ביז היינטיגען טאג צו דערמאנען זיך אהן שוידער: קיינמאל איז מיר נישט אויסגעקומען צו זעהן אזוי פיל צוהאקטע פנימער ווי דאס מאל. נאך האלבער נאכט האבען זיך אויסגעמישט מיטן המון מענשען פון דער אונטערוועלט. עס האט זיך דערהערט דאס ברעכען פון צוהאקטע שויבען. ביים געזאנג פון אינטערנאציאנאל האבען די אונטערוועלט־מענשען גענומען דאס זייעריגע: זיי האבען גערויבט און דע־מאלירט די געשעפטען אויפן בולוואר סעוואסטא־פאל. נאטירליך האט דאס רויבען נישט געהאט קיין שום בעמיינזאמעס מיט סאקא און וואנזעטי, אבער די אונטערוועלט האט די עמפערונג פון המון אויפגעפאסט און אויסגענוצט אויף איהר אופן.

איצט, ביי די געשעהענישען אין פאריז אין צוזאמענהאנג מיטן סקאנדאל סטאוויסקי, מיט דער דימיסיע פון דער רעגירונג, מיט די מיטלען, וועל־כע עס נעהמט אן די נייע, שטארקע רעגירונג פון פרעמיער דאלאדיע. מיט די קלאנגען, אז אין פראנקרייך זאל אויך קומען א דיקטאטארישע מאכט, קומען יעדען טאג פאר גאסען־געשלעגען און צו־זאמענשטויסען, וואס נעהמען ביסלעכווייז אן א גרוילענדיגען כאראקטער. און קיינער ווייס נישט, מיט וואס דאס קאן און וועט זיך ענדיגען.

פאריז איז אויפגעברויזט. מיר זענען עדות, ווי אין פראנקרייך ווערט געבוירען א פאשיסטישע בעוועגונג, וועלכע האט נאך נישט קיין פיהרער, אבער דער פיהרער קאן קומען, אויב די בעווע־גונג וועט נישט לאקאליזירט ווערען.

די פראנצויזען, נישט קוקענדיג אויף די גרויסע אפערעס, וועלכע ווערען פון צייט צו צייט דארט אויפגעדעקט און וועלכע עס זענען אריינגעצויגען זעהר פיל מענשען, האבען מעהר פאר אלץ ליב עהרליכקייט און גערעכטיגקייט. גראד די מעלות, וועלכע האבען געפעהלט די מענשען, וואס זענען לעצטענס געשטאנען ביי דער מאכט. די אפערע סטאוויסקי האט ענטפלעקט אלע וואונדען פון רעזשים: די איבערגעקויפטע בעאמטע, קארומפירטע פארלאמענטארן, אומבעשטראפטע שווינ־דלער און ריכטער, וועלכע פערמאכען די אויגען אויף שווינדעל. דער מיטלער פראנצויז האט אזש געעפענט די אויגען פאר איבערראשונג. אנשטאט דעם אליין צו ווארפען ליכט אויף דער אפערע און צו פאדערן אנ'אויספארשונגס־קאמיסיע האט דער געוועזענער פרעמיער געפרובט ארויסטרעטען געגען דעם. ער האט זיך ווי דערשראקן פאר די מעגליכע פאלגען פון אזא אויספארשונג: ווער ווייס וואספארע נעמען עס וועלען אויפגעדעקט ווערען? ווער ווייס אויף וועמענס נאמען עס זענען געווען אויסגעשריבען די הונדערטער טשעקען פון סטאוויסקין.

שאטאן האט געמוזט אוועק, נישט ווייל ער האט נישט געהאט קיין מעהרהייט אין פארלאמענט, נאר ווייל דאס האט פערלאנגט די עמפערטע פא־ריזער גאס.

דער פרעזידענט האט גערופען צו דער מאכט דאלאדיע'ן. אין דעם דאזיגען מלוכה־מאן ליגט עפעס דיקטאטארישעס. ער האט אנגענומען ענט־שידענע מיטלען צו ברענגען ארדנונג אין דער הויפט־שטאט. אבער די געמיטער בערוהיגען זיך נישט. די פאליציי איז דעמאראליזירט, ווייל דער לאנגיעהריגער פרעפעקט קיאפ האט אין צוזאמענ־האנג מיט די ענטדעקטע אפערעס בעקומען די־מיסיע. עס גייט ווייטער נישט אוועק קיין טאג אהן בלוטיגע געשעהענישען.

פאריז און פראנקרייך שטייען פאר א ריזיגען פראגע־צייכען. ווער ווייסט אין וואס עס וועלען זיך אויסגיסען די גאסען־אויסרוהען: צי קען נישט קומען צו דער איינשרענקונג פון דער דעמאקרא־טישער פרייהייט אין דעם לאנד, וואס שטייט נאך ביז'ן היינטיגען טאג בראש פון די פרייע דעמא־קראטישע לענדער. די רעכטע ווילען אויסנוצען די פאסירונגען און שטויסען דאס לאנד צו פאשיזם. די סאציאליסטען און קאמוניסטען רופען די מאסען אין גאס ארויס צום קאמף געגען דער רעאקציע. דער קאמף איז ארויס אויף דער גאס. (פס)

פראיעקט פון בילדונגס־צענז פאר סוחרים
אנטיסעמיטישער אונטערשלאג פון פראיעקט

צווישן די יודישע סוחרים רופט ארויס עמפערונג, דער פראיעקט וועגען איינפיהרען א בילדונגס־צענז פאר סוחרים: 1) אויף צו פיהרען א האנדעלס = אונטערנעהמונג פון דער 4־טער קאטעגאריע זאל מען מוזען האבען בעענ=דיגט 6 קלאסען פון אנ'עלעמענטאר־שולע. חוץ דעם מוז מען ענדיגען אנ'איינינעהריגע האנדעלס־שולע און דורכמאכען א געהעריגע האנדעלס=פראק־טיק. 2) צו פיהרען אנ'אונטערנעהמונג פון דער 2־טער און 3־טער האנדעלס־קאטעגאריע זאלען האבען רעכט נאר פערזאנען, וואס וועלען ענדיגען א האנדעלס־גימנאזיע, אנ'איינינעהריגע האנדעלס־שולע און וועלען דורכמאכען א געהעריגע האנ=דעלס פראקטיק, 3) פיהרען אנ'אונטערנעהמונג פון דער 1=טער האנדעלס־קאטעגאריע זאלען מעגען נאר פערזאנען, וואס וועלען ענדיגען א האנדעלס־ליצעי און וועלען דורכמאכען א געהעריגע האנ־דעלס־פראקטיק.

אבער בעת מען פרובט פערגעטפערן גזירות למשל אויף דעם געביט פון דער שטייער פאליטיק רערמיט, אז דער מלוכה־אוצר נויטיגט זיך אין הכנסות, איז פאר דער פראיעקטירטער גזירה, וועלכע איז אזוי אויך ארויסגערוקט געווארען בעת דער דעבאטע איבערן בודזשעט פון האנדעלס=מיניסטעריום דורך דעם בעבע=דעפוטאט טשער־ניכאווסקי, נישט פארהאן קיין שום תירוץ, וועל־כער זאל קענען בעפריגן אנ'עהרליכען מענש.

עס איז איבריג אנצווייזען, אז די יודישע פראגרעסיווע געזעלשאפט שטרעבט אין דער לעצטער צייט, דאס די יודישע יוגענד זאל בעקו־מען די נויטיגע פאך־בילדונג איידער זי טרעט אריין אין טאג־טעגליכען עקזיסטענץ־קאמף אין יעדען בערוף. דערויף זאגען עדות די גרויסע מחנות יודישע יוגענט און מיידלעך אין די האנדעלס־שולען, אין די האנדווערקער־שולען א. אז. וו. יודען האבען געגרינדעט פיל האנדעלס=שולען, געזעלשאפטליכע און פריוואטע, כדי דער קומענדער יודישער סוחר און בעשעפטיגטער אין האנדעלס=בראנזשע זאל חוץ זיינע פראקטישע קענטענישען, וועלכע ער וועט שפעטער בעקומען, האבען אויך א טעארעטישע פארבילדונג. דאס ווערט געטאן אין אייגענעם אינטערעס, כדי דער יוד זאל זיין קאנקורענץ־פעהיג אין דער צייט, ווען עס פראגרעסירן אלע געביטען פון לעבען און קיינער קאן איצט נישט בעשולדיגען די יודען אין מאנגעל פון פערשטענדניש פאר שולען און לערן־אנשטאלטען.

אבער אויב מען קומט אין דער איצטיגער צייט מיט דער פאדערונג איינצופיהרען געזעצליכע פערשריפטען אויף דעם געביט בעדייט דאס אנ'אטענטאט אויף די יודען, וועלכע האבען נאך נישט בעוויזען אדורכצומאכען דעם דאזיגען ענטוויקלונגס־פראצעס; לאנגע יאהרען וועלען נאך [illegible] ביז דעם [illegible]. א גרויסע שטערונג איז דערצו די שווערע עקאנאמישע לאגע פון די יודען, וואס דערלויבט נישט אין יעדען פאל צו לערנען זיך.

דער אנטיסעמיטישער פרצוף פון דעם דאזי־גען פראיעקט איז א בולט'ער.

וואו עס פעהלט אן אויסדריק־ליך געזעץ,
דארפען יודען בעהאנדעלט ווערען צוגלייך מיט אריער

בערלין (יט"א) דאס מארבורגער לאנד־געריכט האט ארויסגעגעבען אנ'ענטשיידונג, לויט וועלכער יודישע באדען־בעזיצער דארפען געניסען צוגלייך מיט אריער פון דעם געזעץ פאר'ן שוץ פון לאנדווירטען, וואס פערווערט צו פערקויפען אויף ליציטאציע אייגענטום פון לאנדווירטען פאר געלד־חובות. דאס געריכט האט אנולירט דעם אור־טייל פון דער נידעריגערער אינסטאנץ, וועלכע האט געפסק'ענט, אז דאס געזעץ פון לאנדווירטען־שוץ בעציהט זיך בלויז אויף אריער. דאס מארבורגער לאנדעס־געריכט האט געפסק'ענט, אז כל־זמן דאס געזעץ זעהט נישט אויסדריקליך פאר קיין אנדער בעהאנדלונג פאר יודען, דארפען זיי בעהאנדעלט ווערען צוגלייך מיט אריער.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג 8 כ"ג שבט תרצ"ד

פעברואר

זון-אויפגאנג 7.18
זון-אונטערגאנג 4.23

טאג-נאטיצען

א פערדעכטיג שווייגען

צו דער סקאנדאליעזער ליקווידאציע פון דער געזעלשאפטליכער מעכא-נישער וועבעריי

דער ענין האט זיך דערקייקעלט ביז צום אפגרונד. מיר מיינען דא די געזעלשאפטליכע וועבעריי, וועלכע איז געשאפען געווארען צו אזא הויכען ציל – צו איבערשיכטען די יודישע מאסען, צו בעזארגען זיי מיט נייע פרנסה-קוואלען.

די וועבעריי איז פערקויפט געווארען אויף א ליציטאציע, די וועב-שטוהלען זענען אפגעקויפט געווארען דורך איינעם פון די קרעדיטארען, אזוי ארום איז פערענדיגט געווארען דער דאזיגער ענין, אזוי ארום האט מען ענטגילטיג צוגעשאטען דעם קבר, וואו ס'איז בעגראבען געווארען איבער הונדערט טויזענד זלאטעס געזעלשאפטליך געלד. די ארבייטער האבען נישט בעקומען אויסגעצאהלט זייער לוין, מען איז שולדיג געבליבען מענשען געלד, וועלכע די אינסטיטוציע קען נישט בעצאהלען.

דער זעהר נישט-אנגענעהמער און פריקרער ענין איז שוין גענוג בעלויכטען געווארען, מיר ווייסען שוין אלע פעהלערן, וואס זענען געמאכט געווארען ביים פיהרען די געזעלשאפטליכע וועבעריי, מיר קענען שוין די סיבות. וואס האבען דערפיהרט צו אזא שרעקליכער קאמפראמיטאציע. דאס פערדריסליכע דערביי איז אבער דאס, וואס די, באמת, אנגעזעהענע בירגער, וועלכע זענען געשטאנען ביי דער אנפיהרונג פון דער דאזיגע אינסטיטוציע, האבען איצט אנגענומען א מויל מיט וואסער און שווייגען. מ'טאר דאך נישט אויסלאכען פון דער גאנצער וועלט, מען מוז דאך אפגעבען א דין-וחשבון פון אנ'ארבייט, וועלכע מ'האט זיך אונטערגענומען, מ'קען דאך נישט מיט אמאל פון זיך אראפווארפען די פעראנטווארטליכקייט און איבערווארטען ביז דער שטורם וועט אריבער און דאן וועט מען אויך בערוהיגען דאס אייגענע געוויסען.

ס'טרעפען דורכפאלען אין פריוואטע געשעפטען, ס'טרעפען אויך דורכפאלען אין געזעלשאפטליכע ארבייטען, אבער פאר די לעצטע איז מען פעראנטווארטליך פאר דער געזעלשאפט, וועלכע איז דער פוסק אחרון און פרעגען וואס געהט אן דעם כלל.

די אנפיהרער און לייטער פון דער וועבעריי האבען נאך מיט איין ווארט זיך נישט געפרובט פערטיידיגען פאר דעם וואס איז געשעהען, זיי האבען נישט געפרובט אפצוגעבען א חשבון פון דער ארבייט און אויפקלעהרען די אביעקטיווע און סוביעקטיווע סיבות פון אזא שרעקליכער צעטרענצלונג פון איבער הונדערט טויזענד זלאטיס און ביים פערענדיגען די אונטערנעהמונג מיט אזא אונגעהויערען סקאנדאל, ווען ארימע ארבייטער קומט איבער טויזענד זלאטיס לוין און ווען די וועב-שטוהל, וועלכע זענען דאך געזעלשאפטליך פערמעגען זענען פערקויפט געווארען אויף א ליציטאציע פאר גראשענס.

גראשענס זענען דערגרייכט געווארען פאר אנ'אינווענטאר וואס האט געקאסט טויזענדער און טויזענדער, אויך דאס האט נישט געקענט אויסגעמיטען ווערען דורך די מענער, וועלכע האבען זיך אונטערגענומען א גרויסע ארבייט און זי פערפאטשקעט, ווען זיי האבען קאמפראמיטירט א גרויסע אידעע, אין וועלכער די יודישע פאלקס-מאסען זענען ממש בלוטיג פעראינטערעסירט.

זיי די מענער פון קאמיטעט פון דער געזעלשאפטליכער וועבעריי האבען אנגענומען א מויל מיט וואסער און זיי שווייגען, זיי ווארטען ביז דער שטורם וועט פעראיבער, אבער צי וועט דער שטורם פעראיבער'געהן פאלגען? זיכער נישט, גנייל – ווען מ'וועט זיך דערמאהנען וועגען דעם, אז מען דארף איבערשיקען די יודישע מאסען צו פראדוקטיווער ארבייט, ווען ס'וועלען זיך געפינען מענשען מיט גוטען ווילען, וועלכע וועלען אין דער הינזיכט עפיס וועלען אויפטון, דעמאלס וועט זיך שטעלען פאר די אויגען דאס גע-שפענסט פון דער געזעלשאפטליכער וועבעריי אין לאדז און דאס געהיימנישפולע און פערדעכטיגע שווייגען פון מענשען, וועלכע האבען מיט דער דאזיגער אינסטיטוציע אנגעפיהרט און האבען דערפיהרט דערצו, אז דער ענין זאל זיך דער-קייקלען ביז צום אפגרונד. ג—

אורטייל אין פראצעס פאר דערמארדען יוסף ליביצקי'ן

משה וואלף נוסבוים פערמשפט געווארען אויף 8 יאהר תפיסה, בערל נוסבוים און בערל גרייצער צו אנדערטהאלבען יאהר תפיסה

(2) נעכטען, אינ'ם צווייטען טאג פון פראצעס וועגען מארד איבער דעם אונטערוועלט-העלד יוסף ליביצקי, וועלכער איז געווען בעקאנט אונטער'ן צונאמען יוסף פושיטשעלניק, זענען אויסגעהערט געווארען די איבעריגע עדות, וועלכע האבען ספעציעל קיין נייעס אין פראצעס נישט אריינגעטראגען.

פאר'ן געריכט זענען פערבייגעגאנגען א גאנצע גאלעריע פון יונגעלייט, וואס שרייבען זיך ערשט אויף „שמארקע" און פון אזעלכע, וואס האבען שוין געמאכט א „קאריערע" פון חברה-לייט, פאר וועלכע מען מוז זיך שרעקען, צופעליג איז אלס עדות אויך געווען א ציגיינערין, וועלכע האט דערציילט גאר נישט קיין טשיקאווע איינצעלהייטען.

דערנאך איז ארויסגעטרעטען מיט א שארפע אנקלאגע-רעדע דער פראקוראר דרעשער, וועלכער האט כאראקטעריזירט די געזעלשאפט, וועלכע איז געזעצט געווארען אויף דער בעשולדיגונגס-באנק פאר א בלוטיג פערברעכען, וואס איז ביי אזעלכע עלעמענטען א מעשה מכל יום. דער פראקוראר האט דעריבער געפאדערט די הארבסטע שטראף פאר די שולדיגע אינ'ם מארד איבער ליביצקי'ן.

דאן זענען ארויסגעטרעטען מיט רעדעס די פערטיידיגער אדוו. לילקער, דעטשינסקי, צימערמאן, וואכטעל, אדוו. לילקער, פערטיידיגענדיג דעם הויפט-אנגעקלאגטען האט זיך בעמיהט אנצוווייזען, אז דער „געלער משה" האט נישט געוואלט ערמארדען זיין געגנער; ער האט איהם געוואלט בלויז צור-קאליעטשען, נאר על-פי טראף איז אריינגעטרעטען א קאמפליקאציע און דער פערוואונדעטער איז געשטארבען.

נאך א לענגערער בעראטונג האט דאס געריכט ארויסגעטראגען אן אורטייל, לויט וועלכען דער 24-יעהריגער משה וואלף נוסבוים איז פערמשפט געווארען אויף 8 יאהר תפיסה פאר ערמארדען יוסף ליביצקי'ן און 1 יאהר תפיסה פאר אנטלויפען פון קאנוואי, וועלכער האט איהם געפיהרט אין ארעסט אריין; דער 17-יעהריגער בערל נוסבוים און דער 17-יעהריגער בערל גרייצער זענען פערמשפט געווארען אויף אנדערטהאלבען יאהר תפיסה, דער 23-יעהריגער ישעיה בורקאווסקי און דער 27-יעהריגער משה טייטעלבוים זענען אנערקענט געווארען פאר אונשולדיג.

די ציוויל-תביעה אין דער הויך פון 99 זל. איז דורכ'ן געריכט אפגעווארפען געווארען.

אין די מאטיווען צום אורטייל ווערט אנגעוויזען אז משה-וואלף נוסבוים'ען איז אויסגעמאסטען געווארען די העכסטע שטראף דערפאר, ווייל ער איז געווען דער הויפט-שולדיגער אין דער ערמארדונג פון א מענש, בנוגע וועלכען ער האט א לענגערע צייט געהאט פערברעכערישע כוונה. בערל נוסבוים און בערל גרייצער האבען בעקומען די קלענסטע שטראף נישט דערפאר, ווייל זיי האבען זיך ביים מארד בענוצט מיט קליינע מעסערלעך, נאר דערפאר, ווייל זייער אנטייל אינ'ם פערברעכען איז געווען א קלענערער.

די אנקלאגער האבען אנגעזאגט אן אפעלאציע.

גראף קאלי אין „קונדס"

אפיציעל מעלדען מיר די לעזער פון „קונדס", אז דער בעקאנטער גראף קאלי איז אריינגעטרעטען אין דער „קונדס"-חברותא.

שוין אין מארגענדיגען „קונדס", וועט גראף קאלי פליהען אין דער סטראטאספערע.

לאמיר האפען, אז אונזער גראף וועט חלילה נישט גע'ניזוקט ווערען.

דער „קונדס"
הומאריסטישע ביילאגע
פון „נייעם פאלקסבלאט"

הכנסה-שטייער פון וואוינונגס-צוגאב פאר קאמונאל-בעאמטע

(2) דאס אינערן-מיניסטעריום האט נעכטען צוגעשיקט צו דער לאדזשער וואיעוואדזטווע א צירקולאר וועגען דעם, אז עס זאל גענומען ווערען הכנסה-שטייער פון ספעציעלען דירה-צוגאב פאר קאמונאלע בעאמטע.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: א. פאטאש (פלאץ קאשטשעלני 10), א. כארעמזא (פאמארסקא 12), ע. מילער (פיעטרקאווער 46), מ. עפשטיין (פיעטרקאווער 225), ז. בארטשיצקי (פשעיאזד 59), ג. אנטאניעוויטש (פאביאניצער 50).

ענדעקישע כוליגאנעס בעפאלען א יודיש קאלאניאל-געוועלב

אויף שעראקאווסקא גאס

אויף שעראקאווסקא גאס איז נעכטען אוועקגעפיהרט געווארען א כוליגאנישער אנפאל אויף א יודיש קאלאניאל-געוועלב. דער אנפאל איז געמאכט געווארען ביי פאלגענדע אומשטענדען:

אויף דער דערמאהנטער גאס נומער 35, געפינט זיך א יודיש קאלאניאל-געוועלב פון א געוויסען מאיר איזשביצקי. די לעצטע צייט זענען אין דעם געוועלב שוין מעהרערע מאל אויסגעהאקט געווארען די שויבען.

נעכטען 6 אזייגער איז אין געוועלב אריינגעפאלען א מחנה כוליגאנעס, אנ'ערך 10 מאן, בעוואפענט מיט אייזענס און מעסערס און מיט א געשריי: „פראשען שען ווינאשיטש", האבען זיי מיט א שטיק אייזען אראפגעהאקט די עלעקטרישע לאמפ אזוי, אז אין געוועלב איז געווארען פינסטער. די בעסטיעס האבען זיך דאן א לאז-געטאן אין געוועלב אריין און מיט מעסערס און אייזענס אויפגעשניטען די זעק, דאס מעהל, ארבעס, צוקער אויסגעשיט אויף דער ערד און צוטראטען מיט די פיס.

איינער פון זיי האט דאן ארויסגעכאפט ס'שופלאד מיט געלד. פון אלעם, וואס האט זיך געפונען אין געוועלב, איז געווארען א בארג אש. אין משך פון עטליכע מינוט האבען זיי אויסגעפיהרט א פאר-מעלען פאגראם. די איבערגעשראקענע איינהאבער'ין און איהר טאכטער, וועלכע האבען זיך גראד געפונען אין געוועלב, זענען אנטלאפען, איבערלאזענדיג דאס האב און גוטס אויף הפקר. דער שאדען איז א בעדייטענדער.

ווי מ'איז זיך משער, איז דער איבערפאל א פועל-יוצא פון א העץ-ארטיקעל אין דער ענדעקישער צייטונג „האסלא פאדוואווסקיע", וואו די קריסטליכע לאקאטארען פון דער שעראקאווסקא גאס און לאדז זענען גערופען געווארען צו באיקאטירען דאס יודישע געוועלב פון מאיר איזשביצקי און דאס האבען טאקע די „האסלא"-העלדען אויסגעגאסען דעם „פאלקס-צארן"...

די געליטענע האבען דעם ענין איבערגעגעבען דער פאליציי.

76 געגנבעטע גאלדענע קייטלעך, גאלדענע און זילבערנע זייגערלעך

בראסלעטען און אנדערע קאסטבארקייטען, געפינען ביי א פאסער

(2) דער וואיעוואדישער אויספארשונגס-אמט אין לאדז איז אינפארמירט געווארען פון טשענסטאכאוו, אז דארט איז פערהאלטען געווארען די פאסערקע פייגע קעניגסבערג. אין דער וואוינונג פון די קעניגסבערג אין טשענסטאכאוו (ווארשאווסקא 10) זענען געפינען געווארען 76 גאלדענע האלז-קייטלעך, דאמען- און מענער-פינגערלעך גאלדענע און זילבערנע פארט-סיגארען, זילבערנע זייגערס פאר מענער און דאמען, אויערינגלעך, פערל, גאלדענע בראסלעטען, זילבערנע בעכערס, גאלדענע בראשקעס, זילבערנע און פראזשעט לייכטערס, שנירלעך קרעלען, זילבערנע טאצען, זילבערנע בליישטיפטען, זילבערנער און פלאטיר בעשלעק, וועש, קיכען-וועש, עטליכע שטיק לייוונט, פלוש-קאפעס, מענער און דאמען-גארדעראב.

היות מען איז משער, אז די גע'גנב'עטע זאכען שטאמען פון א לאדזער איינבראך, פאדערט מען אויף די פעראינטערעסירטע זיך מעלדען פערזענליך אדער שריפטליך צום אונטערקאמיסאר מאזאס אין טשענסטאכאווער אויספארשונגס-אמט.

„זעזאנ'יעס פון אומזאץ פאר 1933

מוז מען אפגעבען ביז'ן 15-טען ד. ח.

(2) ווי די לאדזער פינאנץ-קאמער אינפארמירט אונז, ענדיגט זיך דעם קומענדיגען דאנערשטאג, דעם 15. ד. ח. דער טערמין פון אפגעבען די „זעזאנ'יעס" וועגען אומזאץ פאר'ן יאהר 1933. פאר דעם דאזיגען טערמין דארף אריינגעטראגען ווערען דער אונטערשיד פון דעם שטייער, לויט ווי ער בעטרעפט פון דער ענדגילטיגער בערעכנונג.

די „זעזאנ'יעס" דארף מען אפשיקען אין בעטרעפענדען פינאנץ-אמט אין א „פאלעצאני"-בריף אדער מען קען זי אפגעבען אין אמט געגען א בעשטעטיגונג פון פינאנץ-אמט. נאכ'ן בעקומען דעם צאהלונגס-צעטעל אויפ'ן שטייער, קען מען אין משך פון 14 טאג אפגעבען א רעקורס אויף דער הויך פון אפגעשעצטען שטייער.

אומזיסטע קוכען ווערען געשלאסען

דער לאדזער קאמיטעט פון ארבייטס-פאנד האט מיט'ן טאג פון 1. פעברואר געשלאסען דריי קיכען, וואס האבען ארויסגעגעבען מיטאגען פאר ארבייטסלאזע. ביז'ן 1. מערץ וועלען אלע קיכען געשלאסען ווערען. אנשטאט דעם וועלען פערטיילט ווערען רויע פראדוקטען.

ארטאפעדישער אנשטאלט

ארטעזען, גארסעטען, א ר ט א פ ע ד י ש ע אפאראטען אלער ארט. לייכטע פלאטפוס-איינלאגען געגען פיס-שמערצען אלס נאך גיפס-אבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović

פיעטריקאווער 119, טעל. 231-81

קאסיר פון מאגיסטראט דעפרוידירט שטאטיש געלד

פראצעס אין לאדזער קרייז-געריכט

(2) דעם 20. יולי פ.י. האט זיך געמעלדעט אין אויספארשונגס-אמט דער 49-יעהריגער פראנציסצעק מושיאלעק, דער דאמאלדיגער קאסיר פון דער געהילפס-קאסע אין לאדזשער מאגיסטראט. מושיאלעק האט געמאלדען, אז זינט א געוויסער צייט האט ער אין דער קאסע א דעפיציט פון העכער 10,000 זל. ער האט ערקלערט, אז ער ווייסט נישט וואו דאס געלד איז אהינגעקומען. ער האט פארזיכערט, אז דאס געלד האט ער נישט גענומען.

זיין פערהאלטען זיך אין אויספארשונגס-אמט האט פערראטען מושיאלעק'ס דענערווירונג. אז דער בעאמטער, וואס האט איהם אויסגעפארשט, האט איהם געשטעלט אהן א צאהל פראגען, האט מושיאלעק אנגעהויבען פלאנטערן מיט דער צונג.

די פארגענומענע אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז מושיאלעק איז א לענגערע צייט געווען מאגיסטראט-קאסיר. צו זיינע פליכטען האט בעלאנגט דאס צוזעהמען דעם שטייער פון פארשטעלונגען, קינא, קאבארעטען א. א. וו. אין דער לעצטער צייט האט מושיאלעק אנגעהויבען ארויסגעבען קוויטונגען אויף די איינקאסירטע שטייערן אויף געוועהנליכע שטיקלעך פאפיר, אזוי ארום איז פערשוואונדען א גרעסערע סומע. די ספעציעלע קאמיסיע, וועלכע האט געפרופט די ביכער, האט פעסטגעשטעלט, אז דער דעפיציט מושיאלעק'ס האט בעטראפען נישט 10 טויזענד, נאר 12,471 זל.

אז דער קאסיר איז גענומען געווארען אונטער'ן קרייז-פערהער האט ער מודה געווען אין צואייגנען זיך דאס געלד; ער האט עס צוטיילט צווישען די חברים, אויף וואס זיי האבען איהם געגעבען וועקסלען. אין א געוויסער מאס איז דאס אמת געווען. ס'האט זיך ארויסגעוויזען, אז מושיאלעק האט א געוויסען דאבראוואלסקי געגעבען 2 וועקסלען צו 300 זל., אויף וועלכע עס זענען געווען געפעלשט די אונטערשריפטען פון איינעם וואצלאוו גאמבטשינסקי.

מושיאלעק איז, אלזא, ארעסטירט געווארען. נעכטען איז פארגעקומען זיין פראצעס, צו וועלכען עס זענען ארויסגערופען געווארען אלס עדות מאגיסטראט-בעאמטע.

דעם 16. פעברואר

דער 16. פעברואר וועט זיין א טאג פון גליק פאר די בעזיצער פון די לאסען פון י. וואלאנאוו'ס קאלעקטור. זאל יעדער איינציגער זיך איילען צו קויפען א לאס פון דער 1-טער קלאס צו וואלאנאוו, לאדז, פיעטריקאווער 11 אדער 72 און אין פאביאניץ, פל. דאמבראווסקי 3. דאס הויפט-געווינס איז איין אדער צוויי מיליאן. אויסווערטיגע קענען איינצאהלען אויף פ.ק.א. 141.795.

נייער נאטשעלניק פון שטאט-געריכט

(א) אלס נאטשעלניק פון לאדזשער שטאט-געריכט איז נאמינירט געווארען ריכטער עדוארד פיאטראווסקי.

שול-קינדער פון 7, 8 און 9 יאהר טרינקען בראנפען

(2) די לעצטע מעדיצינישע אונטערזוכונג פון די קינדער אין די לאדזשער שולען האט פעסטגעשטעלט א מורא'דיגע ערשיינונג. ס'האט זיך, נעמליך, ארויסגעוויזען, אז שול-קינדער טרינקען בראנפען און אפילו עטער איז פאר זיי א משקה, ווייל עס איז ביליג.

די ספעציעלע אונטערזוכונגען האבען בעוויזען, אז אויף 5000 קינדער, וואס געהען אין דער שול, טרינקען 800 בראנפען. אין דער דאזיגער צאהל, זענען פערהאן 167 קינדער נאך 7 יאהר, 128 קינדער נאך 8 יאהר און 125 קינדער, וואס זענען אלט 9 יאהר.

אין פערבינדונג דערמיט וועלען אין די נאהענטסטע טעג אפגעהאלטען ווערען א רייה מיטינגען און פערזאמלונגען פון די עלטערן אין די בעזונדערע שולען.

אומגליקס-פאלען

(2) אין שייבלער-גראהמאנס פאבריק איז בעת דער ארבייט ארויפגעפאלען א שווערע אייזערנע שטאנג אויפ'ן פוס פון ארבייטער קאראל פראסט, ביי וועלכע דער פוס איז צוקוועטשט געווארען אין א פלייש-מאסע.

אין א זעהר שווערען צושטאנד איז ער אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

— אויף פיעקארסקא 8 איז אראפגעפאלען פון די טרעפען דער ארבייטער אטטא גרינצער, ביי וועלכען עס איז צובראכען געווארען א פוס און צוקאליעטשעט דער גאנצער קערפער.

— אין דער עלעקטראווניע איז אין מיטען דער ארבייט צובראכען געווארען די האנד ביי אנטאני ציעטראווסקי. אין אן ערנסטען מצב איז ער אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל אריין.

אונגעוועהנליכע דרייסטקייט!

וועגען דער פאסירונג וואס האט געטראפען אין ווארשעווער זאאלאגישען גארטען, טיילט אן עדות ראיה מיט פאלגענדעס:

פאר דער שטייג, אין וועלכער עס האט זיך אונרוהיג בעוואוגען דער בייזער בענגאלישער טיגער, איז געשטאנען א פארל, וואס האט מיט פעראינטערעסירונג אריינגעקוקט אין א געדרוקט פאפירעל. אנאומסגעריכט וויבטעל האט פלוצלונג ארויסגעריסען פון דעם יונגענמאנס האנד דאס פאפירעל און עס אריינגעווארפען אין דער שטייג פון טיגער. צו דער איבערראשונג פון די צושויער, האט דער אייגענטימער פון צעטעלע אהן א מינוט טראכטען אריינגערוקט זיין האנד אין דער שטייג פון טיגער, און איידער די ווילדע חיה האט בעוויזען זיך צו ארענטירען, האט דער העלד זיין צעטעלע שוין געהאט ארויסגענומען. „ווי קאן מען זיין אזוי לייכטזיניג!“ — האט זיך צו דעם יונגענמאן אנגערופען אן'עלטערער הער. דער טיגער האט דאך געקענט צורייסען אייער האנד!

— איהר וואלט געווען אין אן'אנדער מיינונג — האט געענטפערט דער יונגערמאן וויסענדיג, אז דאס צעטעלע, וואס דער ווינט האט אריינגעווארפען צום טיגער אין דער שטייג, איז געווען א לאס פון דער קאלעקטור פון י. וואלאנאוו, לאדז, פיעטריקאווער 11. פארן שפיל-צעטעל, וואס איז געקויפט געווארען אין דער גליקליכסטער קאלעקטור האט מען, כ'לעבען, געמעגט אפילו ריזיקירען!

מעכאניזאציע פון די בעקערייען ווערט אפגעלעגט ביז ענדע 1937

(א) היינטיגס יאהר ענדיגט זיך דער טערמין פון איינפיהרען די פולשטענדיגע מעכאניזאציע פון די בעקערייען. היות די ווירטשאפטליכע בעדינגונגען פאלען אויס זעהר נישט גינסטיג פארן בעקער-פאך, האט דער פערבאנד פון די האנדווערקער-קאמערן אונטערגענומען אן'אקציע ביי דער רעגירונג וועגען ווייטערדיגען פראלאנגירען דעם טערמין מכח מעכאניזירען די בעקערייען.

די אינטערווענץ האט געהאט א פעולה און די צוואנגס-מעכאניזאציע וועט אפגעלעגט ווערען ביז ענדע 1937.

געשאפען א פעראייניגטע ציוניסטישע וואהל-קאמיטעט צו די שטאט-ראט-וואהלען

(—) נעכטען אוונט איז אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע פארגעקומען א קאנפערענץ פון פארטרעטער פון אלע ציוניסטישע גרופירונגען אין לאדז, נעמליך: ציוניסטישע ארגאניזאציע, מזרחי, ציוניסטען-רעוויזיאניסטען, התאחדות, יודענשטאטס-פארטיי „וויזא“ און צענטראלער האנדווערקער-פערבאנד פאלודניאווא 4.

עס איז איינשטימיג בעשלאסען געווארען צו שאפען אן'איינהייטליכען פעראייניגטען ציוניסטישען וואהל-קאמיטעט צו די נאנטע שטאט-ראט-וואהלען אין אונזער שטאט.

אין וואהל-קאמיטעט זענען אריין: דעפ. ד"ר ראזענבלאט, י. מ. ביאלער, ד"ר קרויש, אינזש. לינדער, אינזש. עלפערין, יוסף זאנדער און א פערטרעטער פון „וויזא“.

יודיש קאמעראל-טעאטער, אל. 1. מאי № 2

טרופע פון ווארשעווער פאוויליאן-טעאטער **חיים סאנדלער**
אונטער דער אנפיהרונג פון בעוואוסטן ארטיסט

מיט'ן אנטייל פון די איבעראל-בעליבטע ארטיסטינס חנה לעווין
און ראזא סאנדלער מיט זייער ערשטקלאסיגען אנסאמבל (לויט א. ב.): א. בלאט, ק. הערבסט, י. וויינבערג, פ. האניגבוים, ל. האניגבוים, ח. לעווין, ח. סאנדלער, ד. סאנדלער, מ. רובין, ב. ראזענצווייג א.א.

פרייטאג, דעם 9-טען פעברואר ד.י., 9.15 אוונט — פייערליכע פרעמיערע!
גרויסע סענסאציע! דער גרעסטער וועלט-שלאגער!

דער אורטייל

דער רעקארד פון אלע טעאטערן, וועלכער איז געשפילט געווארען אין ווארשאווער „סקאלא“-טעאטער איבער 200 מאל

ביהנע-רעפארטואר אין 3 אקטן (8 בילדער) פון ס. לעווינזאן.

2 וועלטן / קונסטווערק פון רוסישן לעבן / צאריזם און רעוואלוציע / דאס פאלן פון דער צארישער מאכט / דאס לעבן אין רויטן און ווייסן שטאב.

הערליכע קאסטיומען ווי אויך שיינע רוסישע מוזיק און רוסישע טענץ. רייכע אויסשטאטונג!

פרייזן צוגענגליכע. בילעטן צו בעקומען יעדן טאג פון 11—2 מיטאג און פון 5 נאכט. אין טעאטער-קאסע

די אויסשטעלונג פון די פוילישע און סאוויעטישע האלצשניטע

די אויסשטעלונג פון פוילישע און סאוויעטישע האלצשניטען אין זאל פון דער קונסט-גאלעריע (שענקעוויטש פארק) האט דעם גרעסטען ערפאלג. די אויסשטעלונג ווערט מאסענווייז בעזוכט דורך שול-אויספליגען, דורך פעראיינען און קולטורעלע אינסטיטוציעס.

די אויסשטעלונג איז אפען פון 11 ביז 8 אוונט.

בעלוינונג פאר שול-דאקטוירים און דענטיסטען

(2) דער לאדזשער שול-אינספעקטאריאט האט בעקומען א פעראָרדנונג וועגען דעם, אז פערקאנטראקטירטע שול-דאקטוירים און דענטיסטען זאלען בעקומען 14 זל. א שעה (חודש'ליך).

וועקסעל-פראטעסטען אין יאנואר

(א) אין משך פון חודש יאנואר ד. י. זענען אין לאדז פראטעסטירט געווארען 18413 אינלענדישע וועקסלען אויף 2 מיליאן 949,897 זל. און 6 אויסלענדישע וועקסלען אויף א סומע פון 4,951 זל. אין פערגלייך מיט'ן חודש דעצעמבער 1933 איז די צאהל פראטעסטען געשטיגען אויף 7 פראצ.

די לעצטע קארנאוואל-אימפרעזע

דעם 10 פעברואר וועט אין שטאט-טעאטער פארקומען א גראנדיעזע קארנאוואל - אימפרעזע, ארגאניזירט דורך דער לאדזשער „ראדיא משפחה“. עס וועט געשפילט ווערען ווראטשינסקי'ס קאמעדיע „פרויען און געשעפטען“. בעת די אנטראקטען און נאך דער פארשטעלונג וועט פארקומען א טאנץ-פערוויילונג ביי דער בעגלייטונג פון א גוטע קאפעליע הארמאניקער.

פערזענליכעס

(2) דער קאמענדאנט פון דער פאליציי אין לאדזשער פאוויאט, אבערקאמיסאר לאנג איז צוריקגעקומען פון אורלויב און איבערגענומען זיין אמט.

שטיצע פאר ארבייטסלאזע

איז געווען דער געגענשטאנד פון דער קאנפערענץ מיט'ן ג. מיני. קלארנער

(א) ווי מיר האבען שוין געשריבען, איז געקומען קיין לאדז דער געוו. מיניסטער קלארנער, וועלכער האט נעכטען אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט'ן וואיעוואדע הויקע-נאוואק, רעגירונגס-קאמיסאר וואיעוואדזקי. סטאראסטע פאזאבינסקי א. א. וועגען הילף פאר ארבייטסלאזע. נאכמיטאג איז מיני. קלארנער אוועקגעפאהרען פון לאדז.

פון זשורנאליסטען-סינדיקאט

געוועהלט א נייע פערוואלטונג

פערגאנגענעם זונטאג, איז אין זשורנאליסטען-סינדיקאט פארגעקומען די יעהרליכע מיטגלידער-פערזאמלונג.

דעמזעלבען טאג האט דער סינדיקאט געפייערט ד. 10 יעהריגע פרעזעסטור פון רעד. גומקאווסקי, אין צוזאמענהאנג דערמיט, איז בעשלאסען געווארען, אויפצוהענגען אין לאקאל פון סינדיקאט רעד. גומקאווסקי'ס פארטרעט.

פון דער נייער פערוואלטונג זענען געוועהלט געווארען: רעד. גומקאווסקי — פרעזעס, קאזשעלסקי, האלבערשטאט, גליק, יאגאשעווסקי, ראם און פ. אפאטשינסקי אלס צוקאפטירטער.

אין חברים-געריכט: פראבסט גרינפעלד, עפשטיין, באלסקי, סאפאטשינסקי, גאגאלעווסקי און קאטקאווסקי.

אין דער רעווידיר-קאמיסיע: סטעפאנסקי, מארקנדאף און פאסיערמאן.

נעכטען אויסגעבראכן א שטרייק פון דאמען-מאגאזין-ארבייטער

נעכטען האבען פערשטרייקט העכער 1200 ארבייטער פון דאמען-מאגאזין פאך. די ארבייטער האבען ארויסגעשטעלט א רייה פאדערונגען ווי: לוין-הוספה אין דער הויך פון 15 ביז 35 פראצענט פאר אנפענגער (לערן-יונגלעך) דעם ערשטען סעזאן — 5 זל. א וואך, אפשאפען ציל-ארבייט און נארמירען דעם ארבייטס-טאג, דעם אפצאהל פאר סאציאלע פערזיכערונג זאל צאהלען דער ארבייטסגעבער, אויסצאהלען יעדע וואך, צונעהמען און אפזאגען ארבייטער נאר דורכ'ן פעראיין.

אזוי ווי די מייסטערס זענען נישט נאכגעקומען די פאדערונגען פון די ארבייטער, איז נעכטען אויסגעבראכען א שטרייק פון אלע דאמען-מאגאזין-ארבייטער אין לאדז.

מיט'ן שטרייק פיהרט אן דער אלגעמיינער בעקליידונג-פעראיין, בזשעזשינער 5.

פויערים שיצען זייער שול

(2) אין דארף ווארנאוויצע איז פארגעקומען א כאראקטעריסטישע פאסירונג.

די שול-מאכט האט פעראָרדענט צו ליקווידירען די דארפישע שולע, צוליב וואס עס איז פעראָרדענט געווארען דעם שול-לייטער ארויסצוגעבען דעם אינווענטאר. דערוויסענדיג זיך וועגען דעם, האבען די פויערים אין א צאהל פון 1000 מאן, זיך געגענגעשטעלט דעם פונאנדערנעהמען די שול, פאדערענדיג, אז די שול זאל ווייטער בלייבען. פאליציי האט די פויערים פונאנדערגעטריבען. עטליכע פערזאן זענען ארעסטירט.

יודיש יונגעל צובראכען א האנד

(א) דער 12-יעהריגער אהרן פאלץ (מארשאנער 11) איז אויף בזשעזשינער גאס איבערגעפאהרען געווארען דורך אן'אויטא. ביים יונגעל איז צובראכען געווארען די רעכטע האנד און בעקומען וואונדען אין קאפ. אין א שווערען צושטאנד איז ער אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

א פערזאמלונג מיט'ן אנטייל פון די דעפוטאטען פאנטשעק און גארדעצקי

(2) זונטאג וועלען די דעפוטאטען פאנטשעק און גארדעצקי ארויסטרעטען מיט רעדעס אויף א גרויסע פערזאמלונג פון די סאנאטארישע פראפעסיאנעלע פעראיינען ז. ז. ז. אין קינא „סטילאווי“ (קילינסקי גאס 123).

גרויסע שרפה אין א גארן-לאגער

(2) אין זאוסנערס גארן-געשעפט אויף שרודמיעסקא-גאס 3 איז נעכטען ענטשטאנען א שרפה. אנגעהויבען האט זיך דאס פייער פון א קאסטען ברענעכץ, וואוהין עס איז אריינגעפאלען א פונק פון דערנעבענדיגען איינגעהייצטען אויוען. פון די פלאמען האט זיך אנגעכאפט די פאדלאגע און קאסטענס מיט גארן. אנטרעפענדיג אויף לייכט ברענענדיגען מאטעריאל, האט דאס פייער אויגענבליקליך זיך פערשפרייט און ארומגעכאפט דעם גאנצען געשעפטס-לאקאל.

די אלארמירטע 2 פייערלעשער-אפטיילונגען האבען נאך לענגערע בעמיהונגען דאס פייער איינגעלאשען. א גרויסער סכום גארן און אנדערע זאכען זענען פערניכטעט געווארען. דער היזק איז א בעדייטענדער. דער לאגער איז געווען אסעקורירט געגען פייער.

ד"ר **העללער**
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט.
זונטאג פון 11—2 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזן

Dr. med. **H. LUBICZ**
ספעציאליסט פאר ווענערישע און געשלעכטס-קראנק.
צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32.
נעהמט אן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאכמ. און פון 5—8 אוונט, זונטאג פון 9—11 בייטאג.

„וועגן גורל פון יודישען פאָלק אין נייעם מיטעלאַלטער"

רעפעראַט פון דיכטער נתן ביסטריצקי אין פילהאַרמאָניע

שהערנעכטען איז אין פילהאַרמאָניע - זאַל פאָרגעקומען אַ פייערליכע אַקאַדעמיע צום אָנהויב פון „מפעל כפר אוסישקין", וועלכע איז פּראָקלאַמירט געוואָרען אין לאָדז. די אַקאַדעמיע האָט געעפענט ה' מרדכי מאַרכעוו.

אַ לענגערע העברעאישע רעדע וועגן דער בעדייטונג פון קרן-קימת און וועגן דער גרויסער נאַציאָנאַלער אַרבייט פון דעם פאָנד, דעם העברעאישען שריפטשטעלער נתן ביסטריצקי האָט געהאַלטען ד"ר י. פרענקעל, דאַן האָט בעקומען דאָס וואָרט דער גאַסט, וועלכער האָט צווישען אַנדערען בעזאָגט:

מיר אַלע ווייסען, אַז די וועלט לעבט איבער אַ קריזיס. אָבער נישט אַלע גיבען זיך אָפּ אַ חשבון דערפון און וואָס עס בעשטעהט דער קריזיס און ווען און ווי אַזוי וועט זיך דער קריזיס אויסשפּילען אויפ'ן גורל פון יודענטום אין צוואַנציגסטען יאָהרהונדערט. צי איז דער איצטיגער קריזיס אַ ווירטשאַפטליכער, אַ פּסיכאָלאָגישער, אָדער גאָר אַ קריזיס פון אַ גאַנצער קולטור, אַ קריזיס אַ פּערמאַנענטער:

לויט אַלע סמנים איז האָט נישט קיין פאַר-איבערגעהענדער קריזיס, נאָר אַ פּערמאַנענטער פון אַ גאַנצער קולטור.

ווי אַזוי לעבט איבער אַ קולטור, אַ קריזיס

ווען אַ לעבעדיגער אָרגאַניזם שעפּט אויס זיין חיות, ווערט ער ווי געלעהמט, ווען אַ קולטור שעפּט אויס איהר חיות, ווערט זי אויך ווי פּאַראַליזירט, די קולטור קען נישט מעהר בעהערשען די כּוחות, וועלכע זי האָט אַליין אין לעבען אַרויסגערופען. דער בולטסטער סימן דערפון, אַז אַ לעבעדיגער אָרגאַניזם ווערט אַלט איז די שטייפקייט. דער סימן פון אַ קולטור, וועלכע ווערט אַלט, איז דער, אַז די דאָזיגע קולטור ווערט מעכאַניזירט. ס'ווערט בעשטערט די געטליכע האַרמאָניע צווישען דעם לעבעדיגען מענשען און דעם טויטען שטאָף. ווען די ציוויליזאַציע ווערט רייך — ווערט דער מענש אָרים, ווען די טעכניק איז גליקליך — ווערט די נשמה אומגליקליך. ווען די מאַטעריעלע גיטער ווערען שטאַרק — דאַן ווערען שוואַך די גייסטיגע ווערטען. די מאַשין בעהערשט דעם מענשען, אנשטאָט זי זאָל דעם מענשען דינען. דעמאָלס, ווען דאָס אַלץ פּאַסירט — זאָגען מיר, אַז די קולטור לעבט איבער אַ פּערמאַנענטען, אַלזייטיגען קריזיס, אַזוי איז געוואָרען מיט דער אַלטער שיינער קולטור, וואָס הייסט איירופּאַ.

אין ניינצעהנטען יאָהרהונדערט — זאָגט דער רעדנער — האָט איירופּאַ געלעבט

מיט דער ירושה פון דער פראַנצויזישער רעוואָלוציע,

מיט דעם אינדיווידואַליזם, מיט דעם ווערט און רעכט פון יחיד, דאָס 19-טע יאָהרהונדערט האָט געשאַפען די גאָלדענע פּאָלקאָמע האַרמאָניע צווישען דעם מענשען און שטאָף, צווישען דער טעכניק און אידעאַל, צווישען נשמה און מאַשין. אָבער שוין דעמאָלס האָבען יחידים, גרויסע גייסטער געפיהלט, אַז דער שטאָף הויבט אָן אַז בעהערשען דעם מענשען, די גרויסע גייסטער האָבען דערפיהלט, אַז עס דערנעהנטערען זיך אויפבלוצ פּראָצעסען, וועלכע וועלען די האַרמאָניע אין דער קולטור צוברעכען. לעאָ טאָלסטאָי, פרידריך ניטשע, ריטשאַרד וואַגנער, וועגען די בעסטע בעווייזען דערפאַר. די דאָזיגע גייסטער האָבען שוין אין 19. יאָהרהונדערט בעזוכט צוריקצוגעפינען דעם קאָנטאַקט מיט דעם פּרימיטיווען, מיט דעם אָרגאַנישען, קיינער האָט זיך אָבער דעמאָלס צו זיי נישט צוגעהערט. דער דורכשניטליכער מענש איז געווען צופרידען מיט דער קולטור אין איירופּאַ, ער האָט אין איהר שטאַרק געגלויבט. ס'האָט געמוזט קומען עפּיס אַ גרויסע, אויפטרייסלענדע געשעהעניש, וועלכע זאָל ווייזען, אַז מיט איירופּאַ איז עפּיס נישט אין אָרדנונג, די דאָזיגע געשעהעניש איז געווען דער

וועלט-קריג 1914 ביז 1918

דער לייםענער גולם, וועלכען דער מענש האָט געשאַפען און איהם געגעבען אַ האַק אין האַנד אַריין, אַז דער גולם זאָל איהם בעדינען, האָט זיך גע-ווענדעט געגען דעם מענשען און געשניטען טויט און אומגליק פאַר מיליאָנען פון זיין בעשעפער. מיר האָבען דעמאָלס געמיינט, אַז דאָס איז אַן עפּיזאָד, וועלכער וועט אַדורך. אָבער וואו שטעהען מיר איצט, וואוהין געהט איירופּאַ?

אין דער ציוויליזאַציע הערשט איבערפּראָדוקציע, די מאַשין פּראָדוצירט גרויסע רייכטימער, אין דערזעלבער צייט ווערט דער מענש אָרים. אין דער צייט ווען אין קאַליפאָרניען פאַרברענט מען וויין, קאַווע, קאַקאַאָ, דרעהען זיך אַרום 25 מיליאָן מענשען אַרבייטסלאָז און הונגערען. אין דער צייט ווען די מאַשין קען מאַכען, וואָס זי וויל נאָר אַליין, קען דער מענש צונויפשטעלען פאַר זיך דאָס ביסעלע גליק. דאָס איז אַ הימעל-שרייענדער ווידערשפּרוך צווישען דעם לעבעדיגען מענשען און דעם שטאָף, די מענשהייט וויל גערן לעזען די פראַגע פון אַרבייטסלאָזיגקייט, אָבער זי קען נישט, ווייל דער גולם ווערט וואָס אַמאָל שטאַרקער און וויל נישט. די ראַציאָנאַליזאַציע קען זיך נישט אָפּשטעלען און בונט דערצו, אַז די מאַשין וואַרפט אינגאַנצען אַוועק דעם מענ-שען.

די קולטור לעבט איבער אַ קריזיס. נאָך קיינמאָל נישט האָבען מיר געהאַט אַזויפיל ביכער, קונסט, וויסענשאַפט ווי איצט, אָבער

דער איצטיגער איירופּעער איז מקנא זיין זיידען

וועלכער האָט זיך געשפּייזט מיט אַ קליינעם בי-כער-שרענקעל. מיר האָבען נישט איצט דאָס בוך, וועלכער זאָל אונז פיהרען, אונזער קולטור איז מעכאַניזירט.

אין איירופּע שמעקט איצט מיט דער לופט פון יולי 1914. דיפּלאָמאַטען הערען נישט אויף צו רעדען וועגען שלום און דאָס איז אַ שלעכטער סימן. די מאַשין וויל נישט אויפהערען צו פּראָדוצירען גראַנאַטען, אַעראָפּלאַנען [און גיפטיגע גאַזען. איירופּאַ ווערט אַלט, זי האָט אויסגעשעפּט איהר חיות. דער אינדיווידואַליזם האָט געשאַפען די מאַשין, איצט איז זי שטאַרקער פון יחיד. פון דער מאַשין מוז מען צוריק מאַכען דעם משמש פאַר דעם מענשען און נישט זי זאָל זיין דעם מענשענס בעלי בית. די וועלט זוכט איצט אַ נייעם פּרינציפּ צו קענען בעהערשען די ציוויליזאַציע. מ'זוכט דעם קאָלעקטיוויסטישען פּרינציפּ. עס זוכט סטאַלין, מוסאָליני, היטלער, רוזוועלט א. אַ. די וועלט געפינט זיך אין דער לאַגע, ווען איין פּרינציפּ געהט אַוועק און דער נייער איז נאָך נישט געקומען, דאָס איז דער בין-השמשות —

דער נייער מיטעלאַלטער

— דאָס אַלץ — זאָגט דער דיכטער ביס-טריצקי — האָב איך געוואָלט זאָגען, כדי מיר זאָלען זיך פערטראַכטען וועגען גורל פון יודישען פאָלק, ווי וועט זיין דער גורל פון די יודען אין דעם דאָזיגען נייעם מיטעלאַלטער, ס'איז פאַרהאַן אַ בעגרינדעטע מורא, אַז דאָס נייע מיטעלאַלטער זאָל נישט בעניי'ען די לעגענדע פון „איביגען יוד", דער היטלעריזם דערמאָנט שוין אין יענער באַרבאַרישער תקופה. און צו לעגענדע איז זעהר אנשטעקענד.

אין יענעם מיטעלאַלטער האָט מען נאָך דעם יודען געדאַרפט אַלס פערמיטלער, אַלס הענדלער, אין נייעם מיטעל-אַלטער וועלען די פעלקער אַליין אויסבילדען פרייע בערופען, האַנד-ווערקער און אַ סוחרים-שטאַנד, די יודען וועט מען מעהר נישט דאַרפען אין דער ווירטשאַפט, פערקעהרט — זיי וועלען נאָך שטערען, דעריבער דאַרף דער אייביגער יוד אויסבויען זיין אייגען הויז נאָך איידער דער שטורם וועט אָנקומען, וועט שטעהען אַן ארץ-ישראל, וועלכע איז אויסגעאַר-בייט געוואָרען דורך יודישע הענד, וועט קומען אַ סוף צו דעם ביזן לעבען. ארץ-ישראל וועט פערשטאָפּען די לעכער, פון וואַנען ס'געהען אַרויס די גיפטיגע גאַזען פון אַנטיסעמיטיזם, ארץ ישראל איז נישט בלויז דאָס אָרט, וואו מיר דאַרפען זיך ראַטעווען פון מבול, וואָס קומט אָן, מיר האָבען אַנדערע צוגות, מיר וועלען זיין די ערשטע איי-ראָפּעער, וועלכע וועלען זיך צוריקקעהרען צום אָרגאַנישען, צום לעבעדיגען, צו דעם וואָס איז אין איירופּאַ פערגליווערט געוואָרען, מיר קעמפען פאַר שפּראַך, באָדען און אַרבייט, וועלכע זיינען די הויפּט-יסודות פון קולטור, אָבער נאָר דעמאָלס ווען זיי זיינען אָרגאַניש, פערבונדען מיט'ן לע-בעדיגען לעבען.

צום סוף האָט דער „הזמיר"-כאָר און סאָ-ליסטען אויסגעפיהרט אייניגע זעהר געלונגענע געזאַנג-נומערען.

געעפענט א"י-אויסשטעלונג אין בערלין

בערלין (יט"א) די בערלינער ציוניסטישע פערייניגונג האָט איינגעאָרדענט אין בערלינער לאָזשער-הויז אַן אויסשטעלונג אונטער'ן דעוויז „ארץ ישראל דאָס לאַנד פון די יודען". די אויסשטעלונג גיט אַן איבערבליק איבער'ן אויפבוי פון יצ"ש אין א"י און פון דער ציוניסטישער בעוועגונג.

קלאַנג-קינאָ-טעאַטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26
היינט און פאָלגענדע טעג!
גרויסער דאָפּעלטער שלאַגער-פּראָגראַם!
— I. —
„דאָס ליד פון האַרץ"
אין די הויפּט-ראָלען:
Dickie Moore, Betty Graham
i Aleksander Carr
— II. —
„דערלויבט אונז צו לעבען"
מיט Frank Buck

Dr. med.
L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 07-149
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטען, מענער-שוועכע-בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג.
אַלע אַרט אַנאַליזען.
נעמט אָן פון 8—11 און 4—8 אָוו. זונטאָג פון 9—1 ביי-טאָג
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזען

דער אריער-פּאַראַגראַף

ר. איזראעל

שפּאַנענדער ראָמאַן פון דער איצטיגער ווילדער צייט

30

— גוט, האָט קאָהן אַרויסגעקרעכצט, איך בין מסכים מיט אייך, פון דאַנען צו אַנטלויפען. איך קען זיך אָבער נישט ריהרען פון אָרט, איך בין קראַנק, איך פיבער, איהר וועט מוזען אַליין אַליך צוגרייטען און צו מיר קומען נאָר מיט אַ גרייטע זאַך, ווען און ווי אַזוי מיר זאָלען אַנטלויפען

— דאָס איז נישט מעהר אייער זאַך, איך וועל זיך שוין מיט דעם אַן עצה געבען

קאָהן האָט ערשט איצט אָנגעהויבען צו פיהלען די אומענשליכע יסורים, אין מויל איז געווען טרוקען, אַלץ האָט איהם געברענט אַזוי ווי מ'וואָלט איהם בעשיט מיט הייסע קוילען

— אַ ביסעל וואַסער, האָט קאָהן געבעטען, אַ ביסעלע וואַסער

קיינער האָט אָבער זיין מענשליכע בקשה נישט געקענט דערפילען

קאַפּיטעל 7.

העלען איז די נענעל פון בעהמען

— לאָטאַ, דו מוזט אַרויס פון מיין שטוב, איך בין אַן אַנדערער אויך דו ביזט אַ יודישע, האָט פּריצי מיט אַ געלעכטער געזאָגט צו זיין פריינדין, וועלכע האָט שוין יאָהרען לאַנג געוואוינט צוזאַמען מיט איהם

— פּריצי, דו שפּאַסט, בין איך אַלס יודישע איין טעליכע טעג געוואָרען אַן אַנדערע ווי די גאַנצע יאָהרען?

— געוויס שפּאַט איך, טייערע לאָטאַ, האָט פּריצי געזאָגט אַרומנעהמענדיג זי, געוויס ביזט דו גע"עכט, די אידיאָטען, די מאַלפּעס אין מענשליכען געשטאַלט האַלטען, אַז דורך די עטליכע טעג, זייט ווען זיי האָבען אַדורכגעפיהרט זייער רעוואָלוציע, האָבען מיר דייטשען אָנגעהויבען זיך צו פיהלען צוגעהעריג עפּעס צו אַ העכערער ראַסע און די יידען זענען שוין דורך די עטליכע טעג געוואָרען מינדערוועַרטיגע בעשעפּענישען, שמוציגע בהמות און געפעהרליכע מענשען

— איך האָב געוואוסט, אַז דו ביזט אַ גאַנץ אַנ-דערער, אַז דו וועסט נישט אַזוי פערשטעהען מיך אַלע אַנדערע

— אָבער ווייסט דו כאָטש, אַז מיר ביידע זענען אין אַ גרויסער געפאַהר, אויב מיר וועלען זיך נישט פונאַנדערגעהען

— איך האָב שוין אויך געטראַכט וועגן דעם, ס'איז מיר אַזוי שווער אויפ'ן האַרצען, דו מיין טיי-ערער, ליבער פּריצי, ווי אַזוי וועל איך אויסהאַלטען דאָס צושיידען זיך מיט דיר

— נו, נו, דענערוויר זיך נישט צופיל, דו דאַרפסט נישט בעזאָרגען דעם ענין אַזוי שטאַרק ערנסט, אמת, מיר וועלען זיך אויף אַ געוויסע צייט מוזען צושיידען, אָבער נישט אויף לאַנג, דו דאַרפסט אויף דער דאָזיגער צייט געפינען וואו'ען אויף אַ זיכערען אָרט, אַז די מאַלפּעס זאָלען נישט האָ-בען קיין שליטה איבער דיר, דו ווייסט לאָטאַ, ווי שטאַרק איך האָב דיך ליב, דו ווייסט, אַז צעהן שטורמיסטען קענען ביי מיר נישט די בכּרה פאַר דיין איין פינגער, איך האָב לאַנג געטראַכט וועגען דעם, ווי אַזוי זיך איינצואָרדנען, אַז מיר זאָלען איצט קענען בלייבען צוזאַמען, אָבער איך האָב גאָרנישט אויסגעטראַכט, מיר דוכט זיך, אַז דאָס איז אונמעגליך, די שאַרלאַטאַנען זענען נאָך אַלץ בלוט-דורשטיג, זיי זוכען נאָך אַלץ צו זעטיגען זייערע חיה'שע אינסטינקטען און ווען אַקעגענ-שטעלען זיך קען גאָרנישט זיין קיין רייד

— פּריצי, טייערער, מיט וועהטאָג אין האַרץ האָב איך צוגעקוקט ווי דו ציהסט אויף זיך אַרויף דאָס ברוינע באַנדי-העמדעל מיט דעם האַקענקרייץ אויפ'ן אָרים, דער דאָזיגער לבוש פּאַסט זיך גאָרנישט פאַר דיין כאַראַקטער, איך האָב אָבער געשוויגען, נישט געוואָגט באַמערקען, ווייל איך האָב גע-פיהלט דעם גאַנצען שרעק וואָס לויערט אין גאַס אויף יעדען טריט און שריט, איך האָב זיך צוגע-קוקט צו אַלעס און מיין האַרץ האָט געטריפט בלוט, איך ווייס וועגען דער טראַגעדיע פון אונזער פריינד זאַקס, איך האָב אויך געציטערט מיט העלען...

— זעהסט דו דאָס איז שלעכט, דו דאַרפסט זיך מיט העלען נישט זעהען, לכל הפּחות זיך נישט בעז-ווייזען מיט איהר אין ערגיץ, דאָס וועט נישט נאָר האָבען שלעכטע פאָלגען פאַר זיך און פאַר העלען, נאָר דאָס וועט נאָך קאָליע מאַכען אַן אונטערנעהמונג וועלכע איך מיט העלען האָבען אונטערגענומען

— וואָס איז דאָס פאַראַ אונטערנעהמונג? האָט העלען דאָך מיר וועגען דעם גאָרנישט געזאָגט, איז דאָס פערבונדען, מיט וועלכע ס'איז געפאַהר פאַר דיר, פּריצי?

— יאָ, עס איז פערבונדען מיט אַ גרויסער גע-פאַהר, אָבער אַנדערש האַנדלען קען איך נישט

— פערשטעה, האָט פּריצי געזאָגט, קושענדיג לאָטאַ'ס אויפ'ן שטערן, פערשטעה דאָס גוט, דייטש-לאַנד [איז] פערוואַנדעלט געוואָרען אין אַ משוגעים-הויז, מעהר ווי אַ העלפט פון אונזערע ברידער און שוועסטער זענען וואַהנזיניג געוואָרען, אונזער קולטור ווערט געטרעטען מיט די פיס. דאָס העכסטע וואָס מיר האָבען פערמאָגט, אונזערע גרעסטע גיי-סטער ווערען פערטריבען, דערניידריגט און בעד-ליידיגט, רוהיגע אַנשטענדיגע מענשען ווערען בער-שפּיגען, געשלאָגען, געפּייניגט אויף אַן אומנענש-ליכען אופן, מיר קעהרען זיך אום צום מיטעלאַלטער, צו דער אַמאָליגער קנעכטשאַפט, ביי אונז לאַנגע וואָלט שווייגען און זיך בשלום צוקוקען צו דעם אַלעם, געוועזען אַ פערברעכען, איך וואָלט געוואָרען אַן אומדירעקטער שותף צו דעם אַלעם וואָס קומט פאָר און וואָס וועט נאָך פאָרקומען

— אָבער ווי אַזוי פּריצי קענסט דו זיך איבער אַליין אַקעגענשטעלען געגען אַזאַ ווילדער מחנה, ווי אַזוי וועסט דו נעהמען כוח צו דעם?

— וועגען דעם האַנדעלט זיך, לאָטאַ, ווען דער אָפּענער קאַמף ווערט איבעריג, דאַן מוז מען אַרונטערגעהען אין די קעלער'ען און פון דאָרט אויס, פון דער פינסטער בעמיהען זיך אַדורכצובריכען די מויערען, כדי ס'זאָל אַריינקומען אַ פרישער שטראָהל פון זון, אַ פרישער שטראָם לופט. און דאָס האָב איך בעשלאָסען

— אָבער ווי אַזוי פּריצי, ווי אַזוי?

— איך בין געוואָרען אַ שטורמיסט, איינער פון די בעסטע אין דער מאָדערנער אינקוויזיציע, פער-שטעהסט זיך, אַז נאָר לפנים, אַז קיין שטורמיסט בין איך נישט, אָבער דעם אַנשטעל מאַך איך, און איך וועל זיך אַריינבעקומען אין זייערע רייהען, געווינען זייער צוטרוי און דאַן וועל איך העלפען וועמען איך וועל נאָר קענען, איך וועל אונטערגראָבען זייער עקזיסטענץ פון אינוועניג, איך וועל מאַכען פון זיי אַ חורבן, איך פיהל אין זיך גענוג כּוח דאָס צו טון, אָבער, כדי ס'זאָל אויך מיר נישט פעהלען קיין שום חשד...

— וואָס דאַרף איך טון? האָט לאָטאַ געפרעגט

— דו דאַרפסט זיך פונאַנדערגעהען מיט מיר אויף אַ געוויסער צייט, איך דאַרף זיך ברוטאַל אַרויסטרייבען פון דאַנען, אַזוי אַז די שטורמיסטען זאָלען דאָס זעהען און זאָלען מיר גלויבען

— איך בין גרייט אַלץ צו טון מיין טייערער, ליבער פּריצי

(פאָרטזעצונג קומט)

אין היטלער־דייטשלאנד

שטרייט ארום „הללויה" אין דייטשלאנד

— בערלין (יט"א) דער דירעקטאר פון א העכערער לעהר־אנשטאלט אין בערלין, וועלכער איז צוזאמען מיט זיינע שילער געקומען צום זונטאגדיגען גאטעסדינסט, האט געבעטען דעם גייסטליכען, אז ער זאל פון דער ליטורגיע ארויסלאזען די „הללויה", וויל אין געגענפאל וועט ער צוזאמען מיט די שילער פארלאזען די קירך. דער גייסטליכער האט דעריוף ערקלערט, אז די ליטורגיע איז נישט געענדערט געווארען און פון דיין זייט געבעטען דעם שול־דירעקטאר, אז ער זאל מיט זיינע שילער פארנעהמען אנ'ארט ווייניגסטענס באהעט פון ארויסגאנג, כדי צו פארמיידען שטערונגען ביים דעמאנסטראטיווען פערלאזען די קירך.

דער אפיציעלער ארגאן פון די עוואנגעלישע קירכען־מוזיקער „די קירכען־מוזיק" נעמט שטעלונג צו דעם דאזיגען צווישענפאל און בעגריסענדיג דעם פאקט, וואס די דייטשע ערד ווערט בעפרייט פון די פארגונרייניגענדע יודישע עלעמענטען אין דער ליטעראטור, קונסט, מוזיק, טעאטער, ראדיא, געזעלשאפט, ווייטער א. וו. זאגט דאס בלאט גלייכצייטיג מוסר דעם שול־דירעקטאר, וועלכער איז, נעבעך, אזא עם־הארץ און ווייס נישט, אז די „הללויה" איז פון... אריגינאלער אפשטאמונג.

די „יודישע רונדשוי" קלערט אויף דעם טעות פון דער „קירכען־מוזיק" און אנווייזענדיג אויף דער ריכטיגער בעדייטונג און אבשטאמונג פון „הללויה", שטעלט זי פעסט, אז צוזאמען מיט אנדערע העברעאישע ווערטער (למשל, „אמן"), איז דאס דאזיגע ווארט דורך לוטער'ן איינגענומען געווארען אין זיין ביבעל־איבערזעצונג און זייט דאן איז עס געווארען היימיש אין דער דייטשער שפראך, פונקט ווי אין פיל אנדערע שפראכען.

אויך דער פרעזידענט פון „העגעל־וועלט־בונד" מוז געהן!

— בערלין (יט"א) פון קיעל ווערט מיטגעטיילט אז די נאציס האבען אויף דער דארטיגער אוניווערזיטעט אויפגעריסען די לעקציעס פון בעקאנטען פילאזאף פראפ. ריכארד קראנער, דעם בעדייטענדסטען קענער פון דער פילאזאפיע פון דייטשען אידעאליזם („פון קאנט ביז העגעל", 2 בענדער) און פרעזידענט פון „העגעל־וועלט־בונד", פראפ. קראנער איז נישט קוקענדיג אויף זיין נישט ארישער אפשטאמונג נישט בעזייטיגט געווארען פון זיין קאטעדרע, ווייל ער איז געווען א פראנט־זעלנער. דער געלעהרטער וועט שוין

3000 סטודענטען בעזוכען העברעאישע קורסען

בערלין (יט"א) דער לייטער פון די העברעאישע קורסען ביי דער בערלינער ציוניסטישער פעראייניגונג ד"ר קאלעקא טיילט מיט, אז ביי היינטיגען טאג בעזוכען די העברעאישע קורסען אין בערלין אנ'ערך 3000 ערוואקסענע.

אוניפארמען על טהרת הראסע

בערלין (יט"א) דער פיהרער פון דעם ארבייטס־פראנט ד"ר לעי האט פארארדענט, אז די אוניפארמען פון די ארבייטס־פראנט־מיטגלידער, וועלכע זענען איצט איינגעפיהרט געווארען, טארען נישט בעשטעלט ווערען ביי יודישע פירמעס און אבער איצט ווארשיינליך מעהר נישט פארטועצען זיינע פארלעזונגען אויף דער קיעלער אוניווערזיטעט דארפען אויך נישט אויסגעפערטיגט ווערען פון סחורות, וואס שטאמען פון יודישע פאבריקען.

א פרישע פארציע ראסען־שגעון

בערלין (יט"א) ארויסטרעטענדיג אויף א קאנפערענץ פון נאציאנאל־סאציאליסטישע קרייז־קאמיסארען אין בערלין, האט אלפרעד ראזענבערג בעגרינדעט די נויטווענדיגקייט פון א שטרענגער דורכפיהרונג פון ראסען־פרינציפ אין דעם גאנצען דייטשען שול־וועזען. א צווייטער רעדנער, ד"ר גראס דער לייטער פון ראסען־פראפאגאנדע־אמט ביים ערציהונגס־דעפארטאמענט פון דער נאצי־פארטיי, האט אונטערשטראכען, אז די ענטוויקלונג פון ראסען־איבער־טטינקט איז איינס פון די וויכטיגסטע בעשטאנד־טיילען פון נאצי־פראגראם.

דער רייכס־יוסטיץ־מיניסטער איז ארויסגעטרעטען אויף א פערזאמלונג פון אויסלענדישע פראפאגאנדא־פיהרער פון דער נאצי־פארטיי און פערזיכערט, אז דער ראסען־קאמף איז נישט געווענדעט געגען וועלכער עס איז בעזונדערער ראסע, נאר האט אלט ציל בלויז צו דערהאלטען די דייטשע ראסע. איצט, האט דער יוסטיץ־מיניסטער ערקלערט, מעגען נאך אין בערלין פראקטיצירען 1500 יודישע אדוואקאטען, להבא אבער וועט קיין פרעמד־ראסיגער נישט צוגעלאזען ווערען צו קיין שום אמט פון עפענטליכען כאראקטער אין דייטשלאנד.

קרעדיט־הילף פאר יודישע קליינהענדלער און האנדווערקער

בערלין (יט"א) די צענטראלע יודישע ארגאניזאציעס האבען אונטערגענומען שריט צו ארגאניזירען א ברייטע קרעדיט־הילפס־אקציע פאר יודישע קליינהענדלער און האנדווערקער אין דייטשלאנד. דער „דזשאינט" און „פונדיישאן" האלטען ביי־הילפיג זיין ביים פינאנסירען די הילפס־אקציע, וואס זאל געפיהרט ווערען לויט די זעלבע ריכטונגען וואס אין פוילען און אנדערע מזרח־איראפעאישע לענדער, אין 50 פונקטען זענען שוין געגרינדעט געווארען הילפס־קאסעס.

דאס לעבען אין ארץ־ישראל

(ידיעות פון דער יודישער טעלעגראפען אגענטור)

אייגענארטיגע פייערונג פון עלטסטען יודישען פרדס

תל־אביב די טעג איז דא פארגעקומען אן אייגענארטיגע פייערונג: עס איז געווארען 50 יאהר זייט עס איז געגרינדעט געווארען דער ערשטער יודישער פריוואטער פרדס אין א"י. לכבוד דעם יובילעאום איז פארגעקומען א פייערליכע אויפנאהמע פאר דער אייגענטימערין פון דעם פרדס, פרוי שרה איטא פעלמאן. אין דער פייערונג האבען זיך בעטייליגט העכער 300 פארשטעהער פון פערשידענע יודישע אינסטיטוציעס און אלע שיכטען פון ישוב.

דוב־הי"ד פעלמאן, דער פערשטארבענער מאן פון דער בעלת־היובל, איז מיט 50 יאהר צוריק געקומען פון מעזריטש (פוילען) און פעלעגט א פרדס אין סומעל (פינף קילאמעטער פון יפו), צו יענער צייט א ווילדע געגענד, און וועלכער בעדואינער פלעגען פיטערן זייער שאף. דוב פעלמאן האט צוזאמען מיט זיין משפחה — די פרוי און זעקס יונגע קינדער — אראפגעבראכט א שומר און מלמד פאר זיינע קינדער. דער זקן איז אויך געווען אבוועזענד אויף דער אויפנאהמע. פעלמאנ'ס אליין איז נישט געווען בעשערט צו דערלעבען נחת אין זיין ביעדער היים. ער איז פון א זונענשלאג געשטארבען א יאהר נאכ'ן קומען קיין א"י און איבערגעלאזט די יונגע אלמנה מיט די קינדער. די פרוי האט געהאט אויסצושטעהן אונבעשרייבליכע שוועריגקייטען צו מאכען א לעבען און האבען פרנסה אין דער וויסטער ניש. די ענערגישע פרוי האט זיך אבער דורכגעשלאגען דורך אלע נויטען און דעם פרדס נישט געלאזט אונטערגעהן.

אויף דער אויפנאהמע האבען די רעדנער געריהמט די אפפער־וויליגקייט און ענערגיע פון דער ערשטער יודישער חלוצה אין א"י. שרה איטא פעלמאן איז שוין איצט א זקנה פון איבער די שמונים. זי לעבט נאך אבער מיט אלע פריידען און לײדען פון איהרע נאהענטסטע און איז בעזונדערס גליקליך ווען זי איז ארומגערינגעלט פון איהרע קינדער, אייניקלעך און אור־אייניקלעך.

פינאנץ־דירעקטאר פון דער העברעאישער אוניווערזיטעט מענדעל שנאורסאן

איפ'ן וועג קיין פוילען

ירושלים דער פינאנס־דירעקטאר פון דער העברעאישער אוניווערזיטעט אין ירושלים ה' מענדעל שנאורסאן איז די טעג אפגעפאהרען פון א"י און קומט איז די נאהענטסטע טעג קיין פוילען. דער צוועק פון ה' שנאורסאנ'ס רייזע איז צו פערשטארקען די טעטיגקייט פון די געזעלשאפטען פריינד פון דער העברעאישער אוניווערזיטעט און אינפארמירען די יודישע עפענטליכקייט וועגען די ביז־איצטיגע דערגרייכונגען און ווייטערע אויסזיכטען פון דער אוניווערזיטעט אין ירושלים.

אין פוילען איז ה' מענדעל שנאורסאן גוט בעקאנט פון זייד לאנג־יעהריגער געזעלשאפטליכער טעטיגקייט איפ'ן געביט פון דער קינדער־פערזארגונג, פריהער אלס דירעקטאר פון „דזשאינט" פאר יתומים־הילף און שפעטער אלס גרינדער און פערוואלטער פון „צענטאס" האט ה' שנאורסאן זיך קונה שם געווען מיט זיינע אויפטועען און פערדינסטען אין דער סאציאלער קינדער־הילפס־טעטיגקייט. דיין איצטיגען אמט אויף דער העברעאישער אוניווערזיטעט פערנעהמט ה' שנאורסאן זייט 1929

אבסאלווענטען פון דער העברעאישער אוניווערזיטעט אין אויסלאנד

ירושלים צוויי פון די ערשטע אפסאלווענטען פון דער העברעאישער אוניווערזיטעט האבען בעקומען לעהרער־פאסטענס אין אויסלאנד: איינער איז דער העברעאישער גימנאזיע אין דווינסק און דער צווייטער אלס אינספעקטאר פון א העברעאישער שולע אין סאלאניקי.

דער יודישער פאפסט

זיין שמייכלען און פאלען — פון ה. לוריא.

— 5. —

די דעפוטאציע ביים פאפסט

ענדליך, האט דער פויפסט אויפגענומען די דעפוטאציע ער האט זי אויפגענומען זעהר פריינטליך.

— וואס איז אייער געבעט יודען? — האט ער זיך צו זיי געווענדעט.

ר' שמעון, דער ראש און פיהרער פון דער דעפוטאציע האט זיך געווענדעט צום פויפסט:

— ליכטיגער פויפסט, פיהרער פון דער גאנצער קריסטליכער וועלט, מיר זענען אין א גרויסער צרה: עס איז ארויס א גזירה אויף אונז. אז מיר, יודען, פון מאינץ, זאלען זיך אדער שמד'ן, אדער פערלאזען מאינץ. מיר, יודען, זענען געבליבען טריי אונזער אלטען גלויבען און מיר ווילען זיך נישט שמד'ן, אבער מיר קאנען אויך נישט פערלאזען אונזערע היימען און געהן נע־ונד; האב רחמנות אויף אונז! שיק גיך ארויס א בעפעהל, אז די קרייץ פאהרער זאלען אונז נישט טשעפען און נישט שטערען אונזער לעבען.

דער פויפסט האט איהם רוהיג אויסגעהערט און גלייכצייטיג געקוקט אויף איהם, ווארים עפעס איז איהם דאס פנים פארגעקומען קענטליך. דערנאך האט ער געזאגט:

— אייער בקשה וועט באלד דערפילט ווערען. ווי לאנג איך וועל זיין פויפסט, וועט מען קיין אנדערע רעליגיע נישט רודפ'ן. דאס איז נישט אין גייסט פון קריסטענטום. איך וועל באלד בעפעהלען מיין סעקרעטאר, אז ער זאל פערעפענטליכען א „הירטען־בריף" צו די קרייץ־פאהרער אז זיי זאלען זיך נישט פערטשעפען מיט קיין יודען, נישט צווינגען קיינעם צו שמד, און קיין יודיש פערמעגען נישט צו רויבען, און איך, צום בישאף פון מאינץ וועל איך באלד שיקען א בריף וועגען דעם; איהר קאנט זיין גאנץ רוהיג, יודען.

ווען דער אודיענץ איז געווען געענדיגט, האט ער געבעטען ר' שמעון'ען אז ער זאל ביי איהם בלייבען פאר נאך א שטיקעל צייט. די דעלעגאציע איז דעריבער אוועק און ר' שמעון איז געבליבען אין פויפסטס אויפנאהם־צימער.

— זאגט מיר, רבי, וואס מיינט אזוינס א „שבתדיגע שטוב" ביי יודען — האט איהם דער פויפסט געפרעגט.

— א „שבתדיגע שטוב" — האט ר' שמעון געענטפערט, — מיינט א שטוב, וואס דער יוד שטעלט אין זיין זאטיגונג צו בנצען איהר בלויז שבת; א גאנצע וואך גייט ער דארט נישט אריין, נאר שבת פערברענגט ער דארט. געוועהנליך איז דאס די שענסטע שטוב אין הויז, דאס טוט מען, כדי צו האלטען טייער דעם שבת.

— האט איהר, רבי, אויך א „שבתדיגע שטוב"?

— האט דער פויפסט ווייטער געפרעגט.

— יא, — האט ר' שמעון געענטפערט.

— קאנט איהר מיר שילדערען, ווי אזוי די שטוב זעהט אויס ביי אייך?

ר' שמעון האט איצט געגעבען דעם פויפסט א בילד פון דעם, ווי אזוי די „שבתדיגע שטוב" זעהט אויס ביי איהם און וואס עס געפינט זיך דארט. דער פויפסט האט זיך צוגעהערט צו יעדען ווארט און האט אלץ געזעהען ווי לעבעדיג.

ביי ר' שמעונ'ען איז שוין נישט געווען קיין שום ספק, אז ער זיצט דא פאר זיין זוהן אלחנן. ער האט דערקענט די שטריכען פון זיין פנים, וואס זענען געווען עהנליך צו זייבעם. אויך אין זיין ארט רעדען און בעוועגען זיך האט ער איהם דערקענט. אבער ער האט דאך נישט געוואגט צו מאכען א שריט צו זאגען דאס דעם פויפסט, עפעס א קליינע קייט צו בעליידיגען דעם פויפסט. עס וואלט דאך געמיינט, חלילה, א גזר אויף יודען.

אבער דער פויפסט האט אלץ ווייטער געפרעגט און געפרעגט זיך פערשידענע פראגען; צום סוף האט ער געפרעגט דעם רב, וואס עס הייסט אזוינס א „חומש סעודה" און ווי אזוי עס קומט פאר.

ר' שמעון האט איצט געגעבען דעם פויפסט א בעשרייבונג פון א חומש־סעודה און איהם אויך נאכגעזאגט די חומש־דרשה וואס ער האט געהאט אויסגעלערנט זיין זוהן אלחנן.

דער פויפסט האט בישלעכווייז זיך דערמאנט אן דעם אלעם און איז געווארען וואס אמאל בלייכער און אומרוהיגער.

— האט איהר עפעס קינדער? — האט דער פויפסט געפרעגט ר' שמעונ'ען.

— כ'האב געהאט איין קינד, א בן־יחיד, האט מען איהם קליינערהייט צוגענומען פון מיר. טאקע באלד נאך דער חומש־סעודה, און איהם אפגעשמדט.

— ווי האט ער געהייסען?

— אלחנן.

— אלחנן! — האט דער פויפסט נאכגעזאגט.

דא האט ר' שמעון מער נישט געקאנט אויסהאלטען און געבראכען זינגען די שטעלע:

„אלחנן נחלתי בנועם להשפר".

ווי ר' שמעון האט ארויסגעזאגט די ווערטער האט דער פויפסט א זאג געטאן:

— די ווערטער זענען מיר זעהר בעקאנט, איך דערמאהן זיך איצט, אז די ווערטער האט מיין פאטער געשריבען צוליב מיר, צוליב מיר.

— איך בין עס דער, וואס האט זיי געשריבען פאר דיר — האט ר' שמעון נישט מעהר געקאנט אויסהאלטען.

— פאטער! — האט דער פויפסט א געשריי געטאן.

— אלחנן מיין קינד, — האט ר' שמעון געוויינט.

און פאטער און זוהן זענען זיך געפאלען אויף די העלזער.

נאכדעם ווי די ערשטע בעגייסטערונג איז אריבער האט ר' שמעון געזאגט צו אלחנן, אז ער וויל ארויסגעהן זאגען דער דעלעגאציע אז זי זאל צוריקפאהרען קיין מאינץ מיט'ן בריף פון פויפסט, און ער וויל נאך האבען א געלעגענהייט זיך מיט איהם צו זעהען.

דער פויפסט האט באלד אריינגערופען זיין סעקרעטאר און איהם דיקטירט א בריף צום בישאף פון מאינץ, און דאן האט ער געגעבען דעם בריף צו ר' שמעונ'ען, ער זאל איהם איבערגעבען צו די ראשי העדה און געהייסען ר' שמעונ'ען ער זאל בלייבען נאך א שטיקעל צייט אין רוים, ווייל ער וויל נאך מיט איהם רעדען. און כדי ער זאל קאנען צו איהם צוקומען, האט ער בעפוילען זיין סעקרעטאר צו געבען ר' שמעונ'ען א ספעציעלע ערלויבעניש צו קאנען אריינקומען אין וואטיקאן און צוקומען צו איהם צו יעדער צייט ווען ער וועט נאר ווילען. ער האט איהם אויך פערטרוליך געבעטען אז ער זאל דערפון גארנישט נישט זאגען צו די ראשי העדה און נישט רעדען א ווארט צו קיינעם, ווארים אויב נישט וועט ער און אלע יודען זיין אין א גרויסער סכנה.

ר' שמעון האט מסכים געווען צו אלץ וואס זיין זוהן האט געזאגט און איז ארויס צו די ראשי העדה און זיי בעווייזען אהיימפאהרען און זיי געזאגט אז דער פויפסט וויל האבען, אז ער, ר' שמעון זאל בלייבען נאך א שטיקעל צייט אין רוים, און אז ער וועט קומען אהיים בעזונדער, און אז די רביצין זאל זיך נישט שרעקען.

און ר' שמעון האט זיך מיט זיי אפגעזעגענט און איז אוועק אויף זיין קווארטיר, וואו ער האט געלויבט און געדאנקט גאט דעם פאר, וואס ער האט איהם צוריקגעבראכט זיין זוהן, ווען אפילו ער איז אזוי ווייט אוועק פון יהודעטום. דאס איז דאך געווען צוליב דעם וואס ער האט נישט געוואוסט, און איצט דארף מען טראכטען פון פלענער, ווי אזוי ער זאל צוריקקומען צו יודישקייט.

צומארגענס איז ר' שמעון ווידער אוועק צום וואטיקאן, און ער איז צוגעלאזען געווארען צום פויפסט אהן שוועריגקייטען. פאטער און זוהן האבען זיך ווידער געקושט, און ר' שמעון האט געוויינט און געקלאגט הערליך, וואס זיין זוהן טראגט א צלם און איז גאר דער פיהרער פון דער גאנצער וועלט גויים, אויף וואס אלחנן האט איהם געענטפערט, אז מן השמים איז דאך דאס געווען גאט'ס רצון, אז עס זאל אזוי זיין. דעריבער מוז מען אלץ מקבל זיין באהבה.

נאכדעם ווי דער פאטער האט זיך בערוהיגט האט אלחנן געזאגט צו איהם:

— הער מיך אויס, טאטע, עס זענען דא פאר מיר צוויי וועגען: איינער, אז איך זאל בלייבען פויפסט און זיך בענוצען מיט מיין הויכער שטעלע צו טון יודען טובות; און א צווייטער, אז איך זאל ווערען צוריק א יוד, וועלכער געפעלט דיר בעסער?

— עס איז ביי מיר גאר קיין פראגע נישט, אז דו זאלסט ווערען צוריק א יוד, בנוגע טובות, איז „הרבה דרכים למקום", אז דער רבונו־של־עולם וועט וועלען אונז טון טובות. וואס ער שוין געפינען געניג וועגען. ער קאן געבען אפילו צו א פויפסט א גוי איז הארצען אריין. אז ער זאל אונז טון טובות.

— נו, גוט, פאטער — האט אלחנן געענטפערט.

— איך וועל טאן אזוי ווי דו זאגסט און איך וועל ווערען צוריק א יוד. אבער בעטראכט איין זאך, פאטער, אז דאס איז נישט אזא לייכטע זאך, נישט אזוי גרינג איז פאר מיר ארויסצוקומען פון דאנען אומבעמערקט. איך וועל עס מוזען טון זעהר פארזיכטיגערהייט. עס איז נישט בלויז צוליב מיר, וואס איך מוז זיין פארזיכטיג, איך מוז אויך זיך היטען, אז עס זאל נישט פאלען קיין חשד אויף די יודען פון רוים, אויך נישט אויף די יודען פון אנדערע ערטער, און אויך נישט אויף דיר. דעריבער הער אויס מיין עצה, פאטער: דו פאהר אהיים און גיב איבער דער מאמען די בשורה וועגען מיר. אבער דו מוזט איהר אנזאגען, אז זי זאל צו קיינעם, אבער טאקע נישט צו קיינעם, רעדען א ווארט דעריבער, און איך וועל דערווייל מאכען אלע אנשטרענגונגען, אז איך זאל קאנען קומען אהיים. אבער קיינער טאר נישט וויסען פון דער גאנצער געשיכטע, ביז איך וועל איך ערלויבען וועלען דעם עפעס צו רעדען. טו אזוי, פאטער, פאהר אהיים, און איך וועל קומען אהיים, מיט גאט'ס הילף, ווי גיך נאר איך וועל קאנען. אויב די ראשי העדה זענען נאך דא, זעה זיך מיט זיי און פאהר מיט זיי צוזאמען אהיים.

ר' שמעון האט מסכים געווען און האט זיך אפגעזעגענט מיט זיין זוהן און איז אוועק צום יודישען פארשטעהער פון דער רוימישער קהלה, וואו ער האט נאך געטראפען די ראשי העדה און האט זיי געזאגט, אז ער פאהרט מיט זיי צוזאמען קיין מאינץ; און זיי האבען אלע טאקע באלד דעמעלבען טאג זיך געלאזט אין וועג אריין אויף דעם וועג קיין מאינץ.

(ווייטער — זונטאג)

בע׳גנב׳עט א שפייז-געוועלב

(2) דאס שפייז-געוועלב פון הערש דזשאוואדסקי אויף לימאנאווסקי-גאס 73 איז דורך גנבים אין דער פאר-לעצטער נאכט אין גאנצן אויסגעלעדיגט געווארן.

די צוגע׳גנב׳עטע סחורה בעטרעפט 1900 זל.

שרפה אויף קילינסקי 7

(2) אויפן בוידים פון הויז אויף קילינסקי-גאס 7 איז נעכטען אויסגעבראכען א שרפה, וואס איז א דאנק דער געשיקטער אקציע פון די פייערלעשער שנעל איינגעלאשען געווארען.

עס איז פערברענט געווארען א הילצערנע וואנד און דער דאך.

מארגן פרעמיערע פון „אורטייל" אין „קאמעראל-טעאטער"

מארגען אווענד קומט פאר אין „קאמעראל-טעאטער" אל. 1 מאי 2, די פרעמיערע פון ביהנע רעפארטאזש פון לעוויטינא „דער אורטייל" מיט חיים סאנדלער, חנה לעווין און ראזא סאנדלער, אין די הויפט-ראלען. נייע אויסשטאטונג, אריגינעלע רוסישע קאסטיומען.

מארגען פרעמיערע פון „אור-טייל" אין „פילהארמאניע"

מארגען אווענד קומט פאר די פרעמיערע פון דעם ביהנע-רעפארטאזש פון סאפיא לעווין „דער אורטייל" מיט וויערא קאניעצקא און פאול ברייטמאן. נייע אויסשטאטונג און אריגינעלע רוסישע קאסטיומען.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי	—	—	87.00
3 פראצענטיגע	בודאוולאנע	—	42.10
4 „	דאלארובקא	—	52.50
7 „	סטאביליזאציע (אמ.)		57.50
8 „	ווארשעווער פאנד-בריף		54.50
8 „	לאדזער	„ „	51.00
ענגלישער פונט	—	—	27.55
דאלאר — אפיצ.	5.52 — נישט אפיצ.	—	5.45
גאלד-דאלאר —	—	—	8.94
גאלד-רובל —	—	—	4.64
דייטשער מארק	—	—	2.10

פון די פוילישע טעאטערס

אין שטאטישען פוילישען-טעאטער ווערט היינט אין אווענד געשפילט — „איוואר קרויגער".

* * *

אין פאפולארני-טעאטער ווערט היינט אין אווענד געשפילט די אפערעטע „האטעל אימפעריאל".

ראדיא-פראגראם

דאנערשטאג, ד. 8-טען פעברואר 1934

צייט-סיגנאל, 7,05 גימנאסטיק, 7,20 גראמאפאן, ידיעות, 7,40 גראמאפאן, 7,55 הויז-ווירטשאפט, 11.40 פרעסע, ידיעות, 11,57 צייט-סיגנאל, 12 05 פאלקס-טענץ, 12,30 ידיעות, 12.35 שול-קאנצערט, 2 ידיעות, 3,25 עקספארט, קאמוניקאט, 3,40 סאלאן-מוזיק, 4,40 רעפעראט, 4,55 לידער, 5,20 פארטעפיאן קאנצערט, 5,50 רעפערטואר פון די טעאטערן, קאמוניקאט פון לאדז, 6 רעפעראט, 6,20 אודיציע, 7,05 פערשידענעס. 7,25 רעפעראט, 7,40 ספארט, ידיעות, 8,02 קאנצערט געווידמעט מיעטשיסלאוו קארלאוויטש, 9 30 פאסט-קאסטען. 9,45 פילם-און רעוויע-טעאטערן, 10,30 טאנץ-מוזיק, 11 ידיעות, קאמוניקאטן, 11,05 טאנץ-מוזיק.

* * *

פון אויסלאנד

6 40 וויען — פארטעפיאן-קאנצערט, 7,30 בודאפעשט — אפערע, 7,30 בריסעל — אפערע, 8,10 קאפענהאגען — סימפ. קאנצערט, 10 לוקסענבורג — סימפ. קאנצערט, 10,45 לאנדאן — סימפ. קאנצערט.

Dr.
Wołkowyski
4 ציגעל-גאס 4, טעל. 90-216
נעהמט אן אין הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע
אויפנאהמ-שעה׳ן פון 8–1 מיטאג און 5–9 אווענד.

קלאנג-קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16

היינט
און פאלגענדע טעג
פרעכטיגער פילם רעזשי Frank Lloyd
פילם, וועגען וועלכען ס׳רעדט די גאנצע וועלט. פילם, וועגען וועלכען ס׳ווילען רעדען 3 דורות. — אין די הויפטראלען:
„KAWALKADA"
Clive Brook, Diana Genard, Herbert Mundin
אויסער׳ן פראגראם: קלאנג-צוגאבע. אנהייב פון די סעאנסען אין געוו. טעג 4.30 נאכמיטאג, שבת און זונטאג 12 א זייגער בייטאג.

זיכערע הילף און א רפואה!

אהן אפעראציע, אהן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פער-גיפטונג פאר קראנקע אויף ברוכען. פאר מענער, פרויען און קינדער, פערשידענע קאליקעס אין גוף, פאר הויקערס אהן פים.

פערלאזט נישט די קראנקהייט, ווייל דער ווינקעל-ברוך ווערט גרויס ווי א מענשען-קאפ, און עס פעלט ארויין אין דעם פים אין דער קראנקער אין א גרויסער סכנה, דורך פערדרייען די קנאכען ווערט ער בראגדיג און שטערבליך. ספעציעלע גומענע הייל-באנדאזשען באזונדערע; זיכער דעם שווערסטען ברוך, אויך פאר הויקערס, לייטונגען ספעציעלע הייל-גארסעטען און אפאראטען פאר פערקרימטע פים און פלאטפים, ווי אויך קינסטליכע גומענע פים.

שטאפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוונט.

אכטונג! זייט דעם ערשטען אקטאבער ד. י. ווערען אלע קראנקע אין מיין ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט נור פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט.

איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט
Specialist Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped
פון לעמבערג
Łódź, Wólczańska 10, tel. 221-77, front, parter.

מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

הערצליכען דאנק!

היערמיט דריק איך אויס מיין טיפסטען און הערצליכסטען דאנק דעם ה׳ דיר. י. ראפאפארט, בעוואוסטער ארטאפעד. ספעציאליסט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10, פאר זיין ברוכע פוס און וואונדערבארע היילונג, וואס ער האט צוגעשטעלט מיין 5-יעהריג טאכטערלען קראנק מעכטער״ל, וועלכע האט נישט געקאנט ארומגעהן און מעהרערע דאקטוירים האבען פערארדענט אייזענע יאהר צו ליגען אין גיפס. יעדעך ווי נאר דער ספעט. דיר. י. ראפאפארט האט נאר אנגעהויבען מיין געפעהרליך קראנק קינד צו בעהאנדלען, איז זי געווארען מאמש גערעטעוועט. מיט זיין אבזונדערע און צוועקמעסיגע בעהאנדלונג ארטאפעדישע הייל-גארסעט, איז מיין קינד שוין געהיילט געווארען, אז זי גייט זיך אומגעשיכטע און פיהלט זיך זעהר בעזונד. פאר זיין פערטרעפליכע בעהאנדלונג צו מיין קינד בלייב איך איהם אייביג פיל דאנקבאר.

(–) Herman Edward Lebrecht, Friedhofsverwälter
Łódź, Zgierska 127.

דער דאנקבריף איז פאר פאם רעיענט ראסמאן און לאדזער אנגעשריבען 2985 אין אויגוסט 1932 בעשטעטיגט. (10)

OBWIESZCZENIE.

DYREKCJA TOWARZYSTWA KREDYTOWEGO MIASTA ŁODZI

podaje do powszechnej wiadomości, że

Zwyczajne Ogólne Zebranie Członków Towarzystwa

odbędzie się w dniu 6-go marca 1934 roku o godzinie 6-ej wieczorem w gmachu Towarzystwa Kredytowego przy ul. Pomorskiej № 21.

Porządek dzienny Ogólnego Zebrania obejmuje:

1. Otwarcie Ogólnego Zebrania przez Prezesa Komitetu Nadzorczego;
2. Wybór Prezesa Ogólnego Zebrania;
3. Powołanie przez Prezesa Ogólnego Zebrania z pośród obecnych, asesorów i sekretarza;
4. Sprawozdanie Dyrekcji za rok 1933-ci;
5. Projekt do etatu Towarzystwa na rok 1934-ty;
6. Wybór 2-ch Dyrektorów w miejsce ustępujących z kadencji;
7. Wybór jednego Zastępcy Dyrektora;
8. Wybór 3-ch Członków Komitetu Nadzorczego;
9. Wniosek Władz Towarzystwa w kwestji reprezentantów.

Wstęp na Ogólne Zebranie przysługuje wszystkim osobom, które posiadają nieruchomości, obciążone pożyczkami Towarzystwa Kredytowego miasta Łodzi i którym służy prawo rozporządzania swoim majątkiem za okazaniem legitymacji członkowskiej, Członkowie Towarzystwa. niemogący, lub nieżyczący sobie uczestniczyć na Ogólnem Zebraniu, mogą upoważnić do głosu innego Członka Towarzystwa, nikt jednak nie może mieć więcej, niż dwa głosy. Za małoletnich, usamowolnionych, bezwłasnowolnych i wogóle osoby pozostające pod opieką. prawo do jednego głosu na Ogólnem Zebraniu służy ich opiekunom i kuratorom.

Posiadanie dwuch lub więcej nieruchomości, obciążonych pożyczkami Towarzystwa upoważnia tylko do jednego głosu.

Właścicielka nieruchomości może być zastąpiona na Ogólnem Zebraniu przez męża bez upoważnienia, zaś Towarzystwa Akcyjne i wogóle osoby prawne, uczestniczą na Ogólnem Zebraniu w osobie przedstawiciela, któremu będzie wydane w tym względzie pełnomocnictwo, lecz tylko z jednym głosem.

Nieruchomość należąca do dwuch, lub kilku właścicieli, może być reprezentowana na Ogólnem Zebraniu przez jednego z nich po uprzedniem złożeniu upoważnienia od pozostałych.

Na dni 15-cie przed ogólnem Zebraniem t. j. do dnia 19-go lutego 1934 r. włącznie mogą być podawane ze strony Stowarzyszonych do Komitetu Nadzorczego wnioski na Ogólne Zebranie, opatrzone przynajmniej 20-ma podpisami.

Sprawozdanie Dyrekcji za rok ubiegły, oraz projekt do etatu na rok 1934 będą dostępne dla Stowarzyszonych w Biurze Dyrekcji Towarzystwa, poczynając od dnia 28-go lutego 1934 roku.

Legitymacje Członków służą jednocześnie jako bilety wejścia na Ogólne Zebranie i wydawane są w Biurze Dyrekcji Towarzystwa w godzinach biurowych do dnia 5-go marca b. r. w dniu zaś Ogólnego Zebrania do godziny 12-ej w południe.

Bez legitymacji członkowskiej na salę Ogólnego Zebrania nikt wpuszczony nie będzie.

די שענסטע דרוק-ארבייט
ווערען אויסגעפירט
אין דער דרוקעריי
בראמבערג אוזבוים
פילסודסקיעגא 55 (פראנט)
ווי צ.ב.ש. רעכנונגען, בריפבויגען, קוווערטען, שטרימפף-באנדעראלען, עטיקעטען, חתונה-קארטען, וויזיט-קארטען א.א. פינקטליך און סאליד אויסגעפירט.

ביטשריפטן ביורא
פאר געריכטס- און אדמיניסטראציע-מאכט
ב. מאז,
פיעטריקאווער 10

שייטלען
מיט פאריזער פרינדזן און פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקל. און רעעל אויסגעפיהרט
ביי קערש,
סקווערא 15

געמויערטע לאגערן
גרויסע טרוקענע, ליכטיגע מיט קעלער אינגאנצען אדער טיילווייז אבצוגעבען, ס׳איז אויך געאייגנעט אויף א ביורא
צו ערפאהרען טעל. 77 131.

שלאסעריי-ארבייטען,
ווי אויך אויטאגענישע שווייסונגען, מעטאל-בעארבייטונגען, מאשינען-טיילען
פיהרט אויס פיליג
J. REDER, Łódź
קאנסטאנטינער 11/13

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

ראקאלען
א געוועלבע איבערצוגעבען אויף פארבען-געשעפט אדער אויף א בערשטען געשעפט. צו ערפאהרען וואכאדניא 51 ביי מייטליס.

פרייע פאסטענס
אין מענער-סאלאן פון ה. קאלט אויף וואלבארסקא 16, ווערט געזוכט א ערשטקלאסיגער פריזיער-ארבייטער.

פערשידענעס
נאך 2 מיליאן איילט יעדער דער קאלעקטור KURT WYTRZYC Łódź, Piotrkowska 141, tel. 163-49 אויסוועלטיגע שיקען מיר ארויס לאטן נאכ׳ן איינצאהלען אויף P.K.O. 68426

וויכטיג פאר דאמען
נאר 2 זל. ווערען פאר איבערגע-מאכט די עלטעסטע
היטען
אויף גאנץ ניי און אויף נייע היטען צו
געדענקט די אדרעס 3.50
„TOLA"
23 Żawadzka 23
II wejście parter.

כירורגישער קאבינעט
Dra med.
M. Kantor
איז געווארען איבערגעטראגען אויף זשעלאנא 5
טעל. 112-22
נעהמט אן פון 1–3 און פון 6–8 אוו.
לעמשניצע-פרייזען.

וועגן אטרעטיזם און רעוומאטיזם
פון דאנציגער דאקטאר
איז צו ערפאהרען פאמארסקא 19, וואוינונג 30, פון 3 ביז 6.
134

Dr. med.
Ignacy Grynberg
ספעצ. פאר אינערליכע קראנקהייטען
צעגעלניאנא 17, טעל. 15-174
נעמט אן פון 6 ביז 7 אוונט.

LECZNICA
chorób
uszu, nosa i gardła
מיט שטענדיגע בעטען
עס אורדינירען די דאקטוירים:
Dr. IMICH, Dr. WOŁYŃSKI
PIOTRKOWSKA 55
fr. I p., tel. 174-74.

Dr. L. Suchowczycki
כירורג
וועלכער נעהמט אן אין „משמרת החולים"
נעהמט אן פריוואט
גענערזשער 1 (אינגאנג אלמער מארק 15)
טעל. 47-123. נעהמט אן פון 6–8 אוו.
לעמשניצע-פרייזען.

Dr. med. **Niewiażski**
ספעציאליסט פאר סיפילים, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אנדזשעיא, 5 טעל. 40-159
נעהמט אן פון 8—11 און 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9 - 1 פארמיטאג.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען

כירורגישער קאבינעט
D. med.
J. Szreiber
געפינט זיך יעצט אויף
Narutowicza 9 tel. 122-95
אפעראציעס, פאטערגקעס, הילס ושילעקעס א.ש.וו.
יעמט אן פון 2 ביז 3 און פון 7 ביז 8,30 אוו.
לעמשניצע-פרייזען.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.